

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
CHISINAU

Biblioteca Municipală
B.P. HASDEU

Cetățeni de Onoare ai Municipiului Chișinău

EXPOZIȚIE POSTER

Concepție și realizare:

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Secția „Memoria Chișinăului”

Secția Comunicare

Responsabil de ediție:

dr. Mariana HARJEVSCHI

Echipe de elaborare:

Taisia FOIU (coordonator), Eugenia BUTNARU, Irina CEBAN, Irina COJOCARU, Cristina DICUSAR, Evelina SCHIN, Andrei VEREBCEAN (text, imagini);
dr. habilitat Aliona GRATI, dr. habilitat Elena UNGUREANU, Ludmila PÂNZARI,
Ana RĂILEANU (redactare).

Design: Olga CHIRIȚA, Lilia DONICA

Titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Chișinău reprezintă cea mai înaltă distincție civică acordată de către Consiliul Municipal Chișinău. Lucrarea „Cetățeni de Onoare ai Municipiului Chișinău” este elaborată în premieră și include informații factologice, biografice, fotografice despre 61 de cetățeni de onoare, de la începutul sec. XIX până în prezent – militari, muncitori, savanți, medici, scriitori, oameni de artă – care, indiferent de specificul activității lor, au contribuit la dezvoltarea și promovarea imaginii Chișinăului, îmbunătățirea și siguranța vieții locuitorilor orașului prin profesionalismul, măiestria și talentul manifestat.

Lucrarea este realizată în baza Expoziției poster elaborată către aniversarea a 587-a de la prima atestare documentară a orașului Chișinăului și lansată pe bd. Grigore Vieru în cadrul Festivalului „Te salut, Chișinău!”, desfășurat pe 14-17 iulie 2023.

Lucrarea poate fi o sursă de documentare pentru comunitatea chișinăuiană, contribuind la păstrarea în memoria generațiilor viitoare a istoriei orașului prin prisma personalităților marcante care au devenit mândria Chișinăului.

Cetățeni de Onoare ai Municipiului Chișinău

Titlul „Cetățean de Onoare al Municipiului Chișinău” reprezintă cea mai înaltă distincție civică acordată de către Consiliul municipal Chișinău. Titlul se acordă în semn de recunoștință și apreciere a meritelor personalităților cu renume național sau universal (savanți, medici, scriitori, arhitecți, ingineri, compozitori, artiști, pictori, sculptori etc.), care prin activitatea, măiestria și talentul lor au contribuit la dezvoltarea și promovarea imaginii Chișinăului; persoanelor care prin acțiunile dezinteresate (donații, acțiuni umanitare etc.) și sacrificiu au îmbunătățit considerabil calitatea vieții locuitorilor municipiului Chișinău și au salvat vieți omenești; unor foști deținuți politici sau veterani de război, care au apărât țara.

Primele informații privind acordarea Titlului „Cetățean de Onoare” persoanelor din Chișinău se referă la secolul XIX – arhitectul orașului Alexandru Bernardazzi (1875) și frații Ioan și Victor Sinadino, care au contribuit activ la dezvoltarea orașului.

Începând cu anul 1964, în baza regulamentelor privind acordarea titlului de Cetățeni de Onoare, elaborate de către administrația publică locală, a fost relansată acordarea acestui titlu.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a scos din negura necunoașterii aceste mari personalități. În procesul de elaborare au fost folosite documente din arhiva municipală, informații și fotografii din arhivele întreprinderilor și instituțiilor. Elaborarea posterelor cu genericul „Cetățeni de Onoare ai municipiului Chișinău” este inedită, valoroasă și necesară, fiind motivată de dorința de a face cunoscut comunității urbei numele celor, care au contribuit la zidirea Chișinăului, atât în plan arhitectural, cât și în plan spiritual, cultural și social.

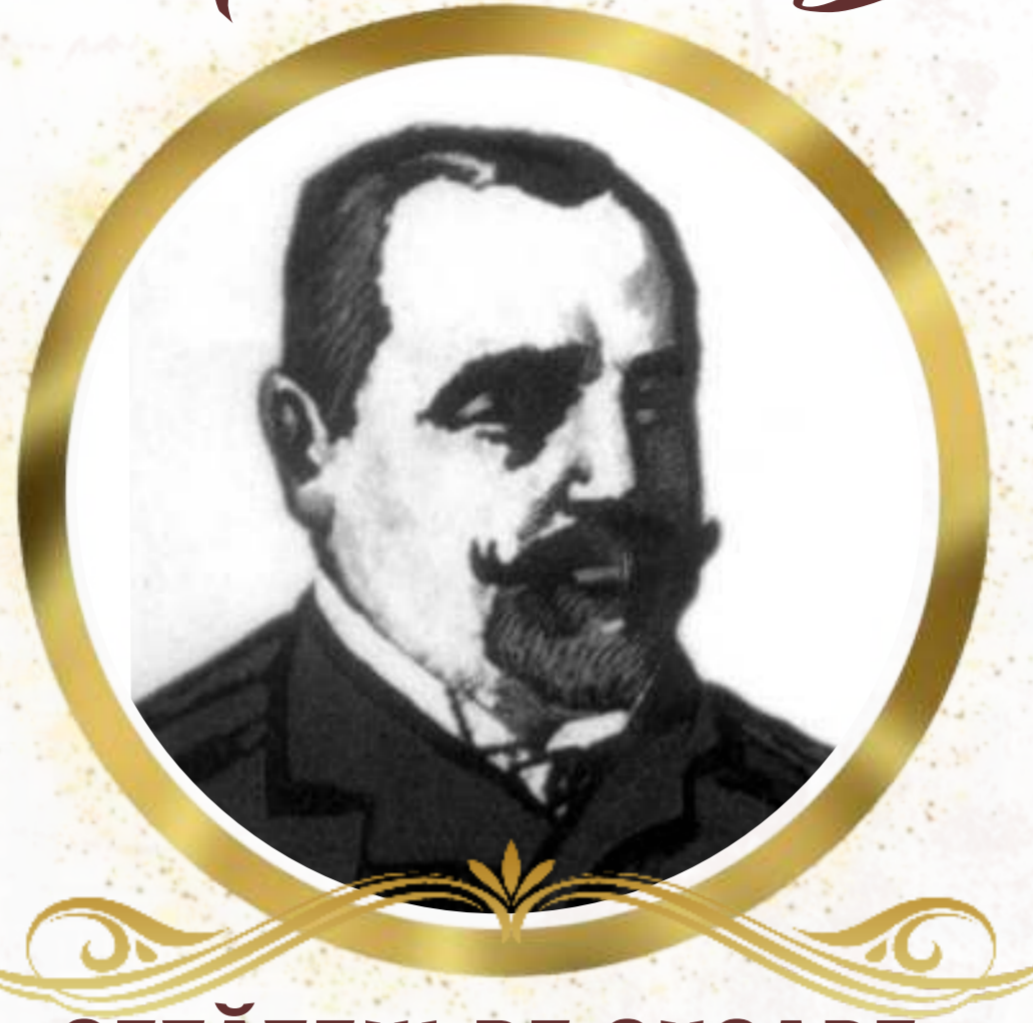
Imaginile pentru postere sunt preluate din studiile „Chișinăul și chișinăuienii” (Chișinău, 2005), „Scriitorii când nu scriu...” de Nicolae Răileanu și Mihai Ștefan Poiată (Chișinău, 2020), cărți poștale și produse filatelice din „Colecția Chișinău” a BM „B.P. Hasdeu” și din alte surse.

Municipiul Chișinău are 61 de Cetățeni de Onoare.

Cetățeni de Onoare ai Municipiului Chișinău

1. Ioan SINADINO, sec. XIX
2. Victor SINADINO, sec. XIX
3. Alexandru BERNARDAZZI, 1875
4. Aleksei BELSKI, 1964
5. Dmitri JEREBIN, 1964
6. Vasili LIUBKO, 1964
7. Petru ȘALARI, 1966
8. Tudor VULPE, 1966
9. Victor BOICENKO, 1977
10. Natalia GHEORGHIU, 1977
11. Vera ODOBESCU, 1977
12. Gheorghe SELEȚKI, 1977
13. Leonid GRIGORAȘENCO, 1984
14. Maria BIEȘU, 1987
15. Ion BOTEZAT, 1987
16. Vera BUGA, 1987
17. Dmitri MATVEENKO, 1988
18. Lucheria REPIDA, 1988
19. Gheorghe ZAMFIR, 1990
20. Eugeniu COȘERIU, 1993
21. Jacques CHIRAC, 1998
22. Juan Antonio SAMARANCH, 1999
23. Valeriu RUSU, 2000
24. Yuri LUJKOV, 2001
25. Yuri GHIDZENKO, 2006
26. Eugen DOGA, 2007
27. Ilie ILAȘCU, 2007
28. Andrei IVANȚOC, 2007
29. Alexandru LEȘCO, 2007
30. Tudor PETROV-POPA, 2007
31. Dumitru MATCOVSCHI, 2009
32. Valentin MÂNDÂCANU, 2009
33. Grigore VIERU, 2009
34. Doina ALDEA-TEODOROVICI, 2010
35. Ion ALDEA-TEODOROVICI, 2010
36. Nicolae BOTGROS, 2010
37. Anastasia LAZARIUC, 2010
38. Mihai MUNTEANU, 2010
39. Valentina RUSU-CIOBANU, 2010
40. Glebus SAINCIUC, 2010
41. Gheorghe VRABIE, 2010
42. Mihai CIMPOI, 2012
43. Vasile IOVU, 2012
44. Spiridon VANGHELI, 2012
45. Sofia ROTARU, 2013
46. Luitgard SCHMITT, 2013
47. Petru SOLTAN, 2013
48. Gheorghe URSCHI, 2013
49. Gheorghe VODĂ, 2013
50. Ion ABABII, 2014
51. Vladimir BEȘLEAGĂ, 2014
52. Vladimir CURBET, 2014
53. Gheorghe GHIDIRIM, 2014
54. Iurie HARMELIN, 2014
55. Ion UNGUREANU, 2014
56. Mihai VOLONTIR, 2014
57. Veaceslav JIGLIȚCHI, 2016
58. Zinaida JULEA, 2016
59. Tatiana HARGHEL, 2022
60. Constantin MOSCOVICI, 2022
61. Ludmila SCALNÎL, 2022

Ioan și Victor Sinadino

CETĂȚENI DE ONOARE

Mecenați, filantropi

Frații **Ioan** și **Victor Sinadino** făceau parte dintr-o familie nobilă și influentă din Basarabia, care a venit în Chișinău din Grecia în 1827. Tatăl lor, Pantelimon Sinadino, a deținut mandatul de primar de Chișinău de două ori.

Fiul său, Victor Sinadino (n. 1841 - d. 30.12.1904, Chișinău), prin activitatea sa, a pus bazele dezvoltării economice ale Chișinăului, fiind unul dintre fondatorii Băncii Comerciale Chișinău și ai Băncii Funciare Basarabia-Tauriana, fondator al Companiei Maritime „Marea Neagră-Dunărea”, Asociației de producere a vinurilor și comerțului cu vin a moșierilor basarabeni din Odesa „Frații I. și V. Sinadino & Co”. Al doilea fiu, Ioan Sinadino (1838-1906), de asemenea s-a implicat foarte activ în viața comunității. Fiul lui Victor Sinadino, Pantelimon, a deținut mandatul de primar de Chișinău de trei ori (1903, 1905, 1909). Frații Sinadino, din surse proprii, în memoria părinților, au construit *Biserica greacă Sf. Panteleimon* (1891, numită și Biserica Sinadinilor). Autor de proiect a fost arhitectul Alexandru Bernardazzi. Biserica a fost înălțată în perimetrul străzilor Galbenă și Kiev (actualmente 31 August 1989 și, respectiv, Vlaicu Pârcălab). Sub biserică a fost zidită cripta familiei Sinadino care nu s-a păstrat.

Pentru eroismul civic și spiritul filantropic, Ioan Sinadino a fost decorat cu Ordinul „Sfânta Ana” de gradul III, iar Victor Sinadino – cu Ordinul „Sfântul Stanislav” de gradul II. Strada pe care se afla biserică a fost denumită „str. Sinadinilor” (denumire păstrată până în 1940).

În fotografia de profil este reprezentat tatăl fraților Sinadino, Pantelimon Sinadino, din lipsa fotografiilor fraților.

Casa familiei Sinadino. Strada Veronica Micle, 10

Biserica Sf. Panteleimon. Imagine de la începutul sec. XX.

Alexandru Bernardazzi

CETĂȚEAN DE ONOARE

Arhitect

Decizia Dumei Orășenești din 01.12.1875

Alexandru Bernardazzi (02.07.1831, Piatigorsk, Gubernia Kaukaz – 14 (26).08.1907, Fastov, Ucraina) face parte din dinastia renumiților arhitecți de origine italo-elvețiană. A fost fiul arhitectului elvețian Giuseppe Bernardazzi.

După studiile de la Școala de construcție din Petersburg, în 1850 este desemnat în funcția de arhitect secund la Agenția de Construcție a Drumurilor din Basarabia, în 1856 devine arhitect principal al Chișinăului, activând în această funcție până în 1878. În această perioadă a realizat peste 30 de proiecte, cum ar fi: Duma orășenească (1902, Primăria municipiului Chișinău), Capela Gimnaziului de Fete (1895, Biserica Sfânta Teodora de la Sihla), prima tranșă a conductei de apă (1892, Muzeul Orașului), Gimnaziul de Fete „Principesa Natalia Dadiani” (Muzeul Național de Arte Plastice), Clubul Nobilimii (Cinematograful Patria „Emil Loteanu”), Judecătoria de district Lăpușna (Direcția Căii Ferate) etc. Locuind la Chișinău, a proiectat și construit obiective importante pentru Odesa și Eupatoria. În 1878 arhitectul s-a mutat la Odesa, unde a realizat proiecte, concomitent, și pentru Basarabia.

La dorința sa a fost înmormântat în Chișinău, alături de mama sa. Locul înmormântării nu s-a păstrat – pe locul lui fiind construit un cinematograf (actualmente „Gaudeamus”, nefuncțional, sectorul Centru).

Eternizarea numelui

- **Alexandru Bernardazzi, stradă**, din 1981, sectorul Centru.
- **Alexandru Bernardazzi, placă comemorativă**, sculptor Valeriu Doicov, strada Sfatul Țării, 23 (casa în care a locuit arhitectul), sectorul Buiucani.
- **Alexandru Bernardazzi, placă comemorativă**, sculptori Ruslan Tihonciuc, Victor Macovei, arhitect Vlad Modârcă (dispoziția primarului general al municipiului Chișinău nr. 475-d din 22.06.2000), bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 83, sectorul Centru.
- **Alexandru Bernardazzi, placă comemorativă**, sculptor Nicolai Gorionășev, arhitect Valentin Mednek, str. Al. Pușkin, 20 A, sectorul Centru.
- **Alexandru Bernardazzi, inscripție memorială**, str. Vlaicu Pârcălab, 48, sectorul Centru.

Aleksei Belski

CETĂȚEAN DE ONOARE

Militar

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orașenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 303 din 23.08.1964

Aleksei Belski (n. 30.03.1914, gubernia Tobolsk, Rusia – d. 26.02.1970, Chișinău), colonel, participant la cel de-al Doilea Război Mondial. În timpul Operațiunii „Iași-Chișinău” a condus Batalionul nr. 1 din cadrul Regimentului de infanterie, care a pătruns în centrul orașului Chișinău în seara zilei de 23 august 1944.

După război a fost comandantul unui corp de armată din grupul de forțe sovietice din Germania. După finalizarea carierei de militar, s-a stabilit cu traiul în Chișinău.

Erou al Uniunii Sovietice.

Eternizarea numelui

- **Aleksei Belski, stradă**, sectorul Râșcani (decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 39/9 din 24.01.2006).
- **Aleksei Belski, placă comemorativă**, sculptor Vladimir Șuleak, str-la Teatrului, 2, sectorul Buiucani (decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 9/4 din 27.04.2000).
- **Aleksei Belski, monument funerar**, sculptor Lazăr Dubinovschi, Cimitirul Central, sectorul Centru.

Dmitri Jerebin

Militar

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 303 din 24.08.1964

Dmitri Jerebin (23.02.1906, gubernia Vladimir, Rusia – 27.06.1982, orașul Moscova), general, Erou al Uniunii Sovietice.

A absolvit Academia de Inginerie Militară a Armatei Roșii „V.V. Kuibâșev”. A luptat în cel de-al Doilea Război Mondial, a fost comandant al Corpului 32 de Infanterie al Armatei a 5-a în Operațiunea militară „Iași-Chișinău”.

După sfârșitul războiului a continuat cariera de militar, fiind comandant al unui corp de armată ca parte a grupului de forțe sovietice din Germania. A fost distins cu ordine și medalii ale Uniunii Sovietice și ale altor state.

Vasili Liubko

CETĂȚEAN DE ONOARE

Militar

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orașenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 303 din 24.08.1964

Vasili Liubko (n. 08.11.1906, orașul Novoselsk, districtul Kopyl, regiunea Minsk – d. 23.07.1982, orașul Minsk, Belarus), ofițer, colonel.

Din 1928 până în 1955 a făcut serviciul militar în Armata Sovietică. A participat la al Doilea Război Mondial. În cadrul Operațiunii militare „Iași-Chișinău”, a condus Regimentul 1038 de Infanterie al Diviziei 295 de Infanterie, căruia i s-a dat numele de onoare „Kișinevskii”. Din mai 1964 până în mai 1975, a lucrat ca șef la Arhiva Istorică Națională a Belarusiei. A fost decorat cu ordine și medalii militare ale URSS.

Petru Șalari

Muncitor

Hotărârea Comitetului executiv Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 262 din 30.09.1966

Petru Șalari (n. 1910, Chișinău –?). A lucrat ca specialist în forjare la Uzina de Pompe „G. I. Kotovski”, una dintre cele mai mari uzine din Chișinău și a participat activ la reconstrucția ei. În 1972 uzina a devenit parte componentă a Asociației Științifice de Producere „Moldavghidromaș”, continuând să producă pompe submersibile pentru întreaga URSS. În 1993 uzina a fost redenumită în Uzina de Pompe Submersibile din Chișinău „Hidropompa” S.A.

Petru Șalari a fost mentor pentru tineretul muncitor. A instruit 20 de muncitori ai uzinei la specialitatea respectivă.. Pentru activitate prodigioasă, i s-a acordat Medalia „Veteran al muncii”.

Книжник. Завод имени Г. И. Котловского. Сборка паровых насосов.

Tudor Vulpe

CETĂȚEAN DE ONOARE

Maistru în construcții
Hotărârea Comitetului executiv orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 262 din 30.09.1966

Tudor Vulpe (n. 1914 – d. 1976), constructor. A fost conducător al Brigăzii complexe a Direcției Construcții nr. 4 a Trustului „Kișiniovstroï”. A obținut succese mari în realizarea sarcinilor așa-ziselor „cincinale” (planuri de dezvoltare a țării pentru 5 ani), la capitolul „Construcție” (cincinalele opt și nouă, anii 1966-1976). A contribuit substanțial la perfecționarea metodelor de construcție a blocurilor de locuit. A instruit peste 40 de specialiști în lucrările de finisare. Constructor Emerit a RSSM (1965), Fruntaș în Producție al RSS Moldovenești.

Victor Boicenکو

Militar

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 22/17 din 13.10.1977

Victor Boicenکو (n. 21.07.1925, Aktiubinsk, Kazahstan – d. 26.12.2012, Moscova, Rusia), cercetaș, participant la cel de-al Doilea Război Mondial, inclusiv la Operațiunea militară „Iași-Chișinău”. A devenit erou al Uniunii Sovietice la vârsta de 18 ani (1943).

După terminarea războiului a lucrat în Republica Populară Chineză (1953-1954). Timp de 24 de ani a activat în domeniul relațiilor turistice internaționale din spațiul sovietic. A fost locțiitor al conducătorului Direcției principale pentru turism extern de pe lângă Consiliul de Miniștri al URSS (anii '80), președinte al Societății Unionale „Inturist”.

A fost membru al Comitetului Sovietic pentru Pace, membru al Uniunii Societăților Sovietice pentru Prietenie cu Țările Străine. A fost decorat cu ordine și medalii ale URSS.

Natalia Gheorghiu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Medic pediatru, chirurg, academician

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 22/17 din 13.10.1977

Natalia Gheorghiu (29.11.1914, satul Manzâr, județul Tighina – 04.02.2001, Chișinău), academician, doctor habilitat în științe medicale, pionierul chirurgiei pediatrice din Moldova, șef al Catedrei Chirurgie Pediatrică a Institutului de Medicină din Chișinău.

A absolvit Facultatea de Medicină a Universității din București (1940). A făcut doctorat la Academia de Științe Medicale de la Moscova. A publicat peste 250 de articole științifice și câteva monografii. A fost inițiatoarea fondării Centrului Național Științifico-Practic de Chirurgie Pediatrică, conceput pentru a trata toate afecțiunile chirurgicale ale copilului (actualmente Centrul de Chirurgie Pediatrică „Academician Natalia Gheorghiu”). Om Emerit în Științe, Medic Emerit din RSSM (1957), Cavaler al Ordinului Republicii (1995).

Eternizarea numelui

- **Academician Natalia Gheorghiu, stradă** (decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 11/49 din 17.06. 2004) , sectorul Centru.
- **Natalia Gheorghiu, bust**, Aleea savanților și medicilor iluștri, str. Nicolae Testemițanu, 27, sectorul Centru.
- **Natalia Gheorghiu, bust**, Centrul Mamei și Copilului „Natalia Gheorghiu”, strada Burebista, 93 (Hotărârea de Guvern nr. 463 din 15.04.2002), sectorul Botanica.
- **Natalia Gheorghiu, placă comemorativă**, sculptor Serghei Dubrovin, str. Florilor, 12/1 (casa unde a locuit), sectorul Râșcani.
- **Natalia Gheorghiu, placă comemorativă**, sculptor Serghei Ganenko, și atribuirea de nume – „Liceul Teoretic „Natalia Gheorghiu”, strada Florilor, 6 (decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 6/61 din 24.02.2004), sectorul Râșcani.

Vera Odobescu

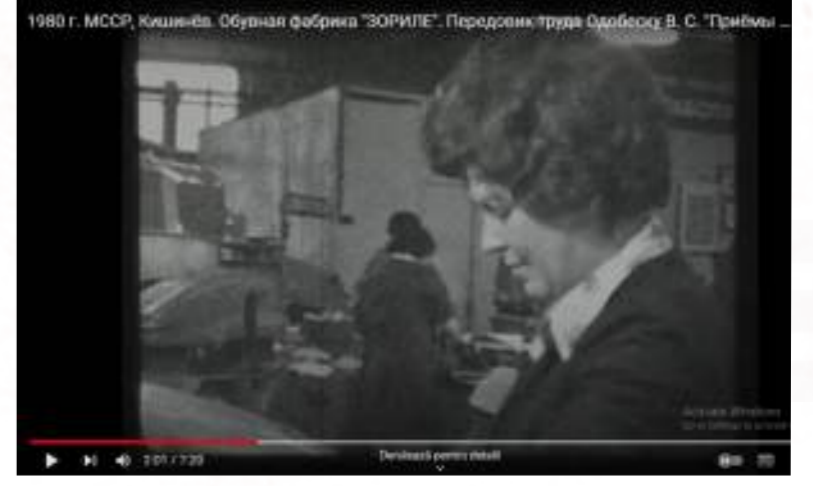
CETĂȚEAN DE ONOARE

Croitoreasă

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 22/17 din 13.10.1977

Vera Odobescu (n. 06.08.1934, Chișinău – d. 23.12.1999, Chișinău), inovator în producție, activistă pe tărâm obștesc. Și-a făcut studiile la o școală profesională. A activat în calitate de croitoreasă în Secția nr. 2 la Asociația de Producere a Încălțăminteii „Zorile” din Chișinău timp de 41 de ani (1951-1992). Pentru măiestrie și performanță în muncă, i s-a acordat Titlul onorific „Meșter-mâini de aur”. În 1960 a fost aleasă în calitate de brigadier. Pe parcursul mai multor ani a condus Școala metodelor progresiste de muncă și a celor mai eficiente procedee de croitorie.

A participat activ la viața socială a republicii, fiind aleasă deputat în Sovietul Suprem al RSSM (1980-1985, 1985-1990), locțiitor al președintelui Sovietului Suprem al RSSM. A deținut titlurile de „Erou al Muncii Socialiste”, „Veteran onorific al muncii al Fabricii de Încălțăminte „Zorile” (1972), „Mentor de onoare al Tineretului RSSM” (1981). A fost Laureată a Premiului de Stat în producție al RSSM (1989), decorată cu ordine și medalii ale URSS și RSSM.

Gheorghe Seletki

CETĂȚEAN DE ONOARE

Constructor

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 22/17 din 13.10.1977

Gheorghe Seletki (19.01.1927, satul Troițkoe, județul Tighina – ?), constructor, inovator. După terminarea stagiului militar, începând cu anul 1951, lucrează ca tâmplar în Departamentul Construcție al Trustului „Moldstroiromontaj” din Chișinău. Concomitent, a însușit și practicat meseriile de zidar, betonist, instalator. A studiat la Școala serală a tinerilor muncitori și la Colegiul de Construcții din Chișinău. Din 1952 a condus Brigadă complexă a Departamentului Construcție nr. 8 al Trustului „Promstroi”. A luat parte la construcția a peste 20 de blocuri de locuit, clădirilor industriale din Chișinău. Brigada condusă de el a îndeplinit obiectivele trasate, devenind în mod repetat câștigătoare în competiția socialistă.

A fost deputat în Sovietul Suprem al URSS și în Sovietul orășenesc Chișinău de Deputați ai Oamenilor Muncii, membru al Consiliului de conducere al Societății Moldovenești de Prietenie și Relații Culturale cu Țările Străine. A deținut titlurile „Laureat al Premiului Consiliului de Miniștri al URSS” (1972), „Mentor al tineretului” (1980), „Erou al Muncii Socialiste” (1971). I-au fost acordate multe ordine și medalii ale URSS și RSSM. Numele său a fost înscris în Cartea de Onoare a RSSM.

Leonid Grigorașenco

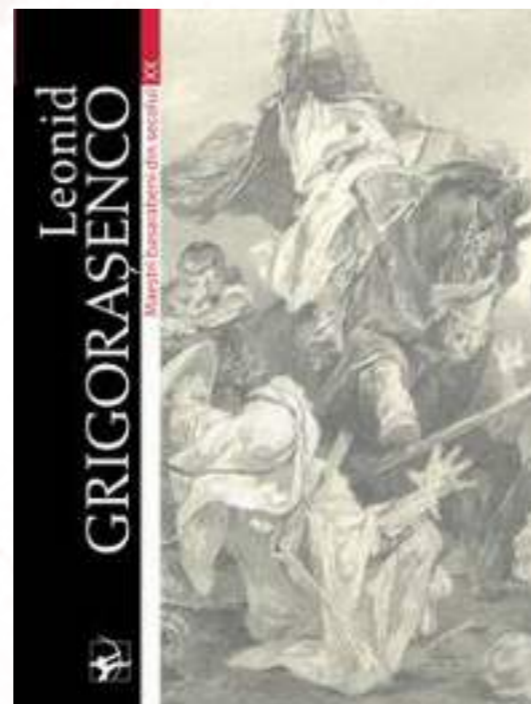
CETĂȚEAN DE ONOARE

Pictor, grafician

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 18/3 din 22.10.1984

Leonid Grigorașenco (21.10.1924, satul Birzula, regiunea Odesa, Ucraina – 13.01.1995, Chișinău), pictor, grafician. A studiat la Școala de Arte pentru Copii din Tiraspol, sub îndrumarea lui A. Foinițki (1937) și la Școala de Arte din Chișinău (1941). A practicat acuarela, lucrările sale impresionând prin măiestria tratării realiste a subiectelor, specifice școlii academice a secolului al XIX-lea. A lucrat în genul picturii istorice, grafică de șevalet și în domeniul ilustrației de carte. Tematica pictorului este caracteristică pentru ideologia sovietică oficială, fiind reflectată în ciclurile de stampe cu genericul „Luptători pentru puterea sovietelor în Moldova”, în seriile „Pe veci împreună” și în stampele de acuarelă „Chișinăul eliberat”, „Operațiunea Iași-Chișinău”.

A fost președinte al Uniunii Artiștilor Plastici, redactor artistic la Ministerul Culturii al RSSM (1965-1991). A avut expoziții personale la Chișinău, în orașele Moscova, Plovdiv, Belgrad, Ulan-Bator ș.a. Lucrările pictorului se află în colecțiile de Stat din Moldova, Rusia și Bulgaria. A deținut titlurile „Artist de Onoare al RSSM” (1960) și „Artist al Poporului” (1963). A fost membru corespondent al Academiei de Arte a URSS (1958), Laureat al Premiului de Stat al RSSM (1967).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Maria Bieșu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Cântăreață de operă

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Oamenilor Muncii
nr. 21/4 din 01.10.1987

Maria Bieșu (n. 03.08.1935, satul Volintiri, raionul Ștefan Vodă – d. 16.05.2012, Chișinău), soprană, Primadona Operei Naționale din Moldova. După absolvirea unei instituții cu profil agrar din orașul Leova, a fost admisă, fără examene, la Conservatorul de Stat din Chișinău (1955-1961). A debutat ca solistă în Formația de Muzică Populară „Fluieraș” cu piesa „Struguraș de pe colină”, la un concurs raional. Debutul pe scena Teatrului de Operă a avut loc în 1962, cu aria Florei Tosca din opera „Tosca” de G. Puccini. În anii 1965-1967 a făcut stagiunea la Teatrul „La Scala” din Milano, Italia. În 1967 a obținut Titlul „Cea mai bună Cio-Cio-San” la Concursul Internațional „Miura Tamaki” (Ediția I, Tokio, Japonia). A cântat la Teatrul „Bolșoi” din Moscova, la „Metropolitan Opera” din New York, pe scenele teatrelor din Cehoslovacia, Germania etc.

A înregistrat pe discuri numeroase arii, cântece și romanețe, a fost prezentă în filme („Cântă Maria Bieșu” (Telefilm-Chișinău, 1971), „Cio-Cio-San” (Moldova-Film, 1981), „Ave Maria!” (Teleradio-Moldova, 2000), „O viață în scenă” (Telefilm-Chișinău, 2005). Fondatoare a Festivalului Internațional de Operă și Balet „Invită Maria Bieșu” (1990), președinte a Uniunii Muzicienilor (1987-2007), Cavaler al Ordinului Republicii (1992), Doctor Honoris Causa, deținătoarea Ordinului Național „Steaua României”.

Eternizarea numelui

- **Maria Bieșu, placă comemorativă**, strada Alexei Mateevici, 62 (casa unde a locuit artista), sectorul Centru.
- **Maria Bieșu, Școală de muzică**, strada Călea Leșilor, 16, sectorul Buiucani.
- **Teatrul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”**, sectorul Buiucani.

Ion Botezat

CETĂȚEAN DE ONOARE

Lăcătuș

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Norodului
nr. 21/4 din 01.10.1987

Ion Botezat (n. 06.07.1935, satul Sămășcani, raionul Șoldănești), fruntaș în producție și raționalizator al RSS Moldovenești, activist pe țărâm obștesc.

Din 1959 a început să lucreze ca lăcătuș la Uzina „Electrotocipribor” a Asociației de producție „Volna” a Ministerului Ingineriei Instrumentelor, Automatizării și Sistemelor de Control al URSS din orașul Chișinău (actualmente „Introscoop” S.A.). A absolvit cursurile de specialitate la Școala de instruire a uzinei. A elaborat și a pus în practică o serie de dispozitive originale care au făcut posibilă creșterea productivității muncii de două-trei ori. Ulterior, a devenit maestru pentru instruire în producere la Școala Tehnică medie de specialitate nr. 75 din Chișinău. A fost membru al Consiliului Suprem al RSSM, membru și vicepreședinte al Prezidiului Consiliului Suprem al RSSM. Erou al Muncii Socialiste (1971). Este decorat cu ordine și medalii ale URSS.

Vera Buga

CETĂȚEAN DE ONOARE

Muncitoare, activistă pe tărâm obștesc
Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Norodului
nr. 21/4 din 01.10.1987

Vera Buga (n. 18.02.1935, orașul Nikolaev, regiunea Odesa, Ucraina – d. 31.12.2019, Chișinău), muncitoare, activistă pe tărâm obștesc. În 1956 s-a mutat în orașul Chișinău și a început să lucreze la o fabrică de procesare a cărnii. Din luna august 1959 lucrează la Uzina de Piese din Beton Armat și Construcție de Panouri Mari pentru Locuințe nr. 4 din Chișinău a Trustului „Stroiindustriya”, ca fierar betonist. A dobândit calificările de sudor și de operator de mașini. În 1964 a fost aleasă brigadier al Brigăzii de sudori. Se considera că a utilizat metode progresive care au ajutat-o să manifeste o înaltă productivitate a muncii.

A fost membru al Sovietului Suprem al URSS, al Sovietului Suprem al RSS Moldovenești, al Consiliului de conducere al Societății Moldovenești de Prietenie și Relații Culturale cu Țările Străine, al Consiliului de conducere al Filialei Moldovenești a Societății de Prietenie Sovietică-Vietnameză.

Numele ei a fost înscris în „Cartea de Aur de Onoare a RSS Moldovenești”. A fost distinsă cu titlurile „Muncitor de Onoare în industrie al RSSM” (1973), „Fruntaș în producție al RSS Moldovenești”, „Erou al Muncii Socialiste” (1981).

A fost decorată cu ordine și medalii ale URSS și RSSM.

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Dmitri Matveenکو

CETĂȚEAN DE ONOARE

Lucrător feroviar, inventator

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Norodului
din 30.09.1988

Dmitri Matveenکو (n. 21.09.1920, orașul Bender (Tighina) – d. 08.07.2011, Chișinău), mecanic, lucrător feroviar, inventator, proiectant de echipamente pentru calea ferată.

A început să lucreze la vârsta de 12 ani, inițial ca ucenic de tinichigiu, apoi ca tinichigiu pentru persoane fizice în orașele Cluj și Galați, România. A activat și în una din gospodăriile colective din Ucraina. Din 1944 se stabilește cu traiul în Bender, lucrând la Fabrica de Conserve ca mecanic, apoi ca maistru. Este desemnat, în 1970, adjunct al șefului Distanței Chișinău a Căii Ferate Moldovenești, iar în 1980 – operator de freze pe aceeași distanță. A condus Compania de Proiectare și Producere a Echipamentului Feroviar „Mamid-2”, pe care a fondat-o împreună cu fiul său Mihail și cu care a implementat peste 40 de invenții proprii, valoroase în domeniul transportului feroviar. Printre acestea se numără un cărucior de măsurare continuă a lățimii căii ferate cu înregistrarea automată a abaterilor detectate, produs în masă de către Ministerul Căilor Ferate al URSS (1952); un cric hidraulic pentru repararea căilor ferate; o nivelatoare cu motor hidraulic; o mașină cu chei pe șenile, care a făcut posibilă întreținerea șinelor, până la 800 de metri etc.

A fost membru al Consiliului republican al Societății Unionale a Inventatorilor și Inovatorilor și membru al Conducerii Societății de Inginerie și Tehnică a Căilor Ferate Moldovenești. I s-au acordat titlurile „Erou al Muncii Socialiste” (1959), „Inventator de Onoare al URSS” (1988) și al RSSM, „Feroviar de onoare”.

Lucheria Repida

CETĂȚEAN DE ONOARE

Pedagog, istoric

Hotărârea Comitetului Executiv al Sovietului Orășenesc Chișinău
de Deputați ai Norodului
din 30.09.1988

Lucheria Repida (n. 22.05.1922, satul Sucleia, Slobozia – d. 25.08.2022, Chișinău) a absolvit Facultatea de Istorie a Institutului Pedagogic din Tiraspol (1938-1941) și Facultatea de Istorie a Institutului Pedagogic din Chișinău (1949). A fost participantă activă în cel de-al Doilea Război Mondial. În anii 1944-1958 a activat în cadrul Ministerului Controlului de Stat din RSSM. Din anul 1958 a fost cercetător științific superior, șef de sector la Academia de Științe a Moldovei. În 1967 a susținut teza de doctor, în 1977 – cea de doctor habilitat în istorie.

A publicat circa 250 de lucrări științifice, inclusiv 25 de monografii, individuale și colective, care au la bază numeroase izvoare documentare. A fost conducător științific pentru 31 de doctori în istorie, opt dintre care au susținut ulterior teze de doctor habilitat. Pentru participare la război a fost decorată cu Ordinul „Pentru Apărarea Patriei”, cu 15 medalii. Pentru activitatea prodigioasă a fost distinsă cu Ordinul „Gloria Muncii” și Ordinul Republicii (2019).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Gheorghe Zamfir

CETĂȚEAN DE ONOARE

Naist

Hotărârea Comitetului executiv al Sovietului orășenesc Chișinău
de Deputați ai Poporului
nr. 3/43 din 28.02.1990

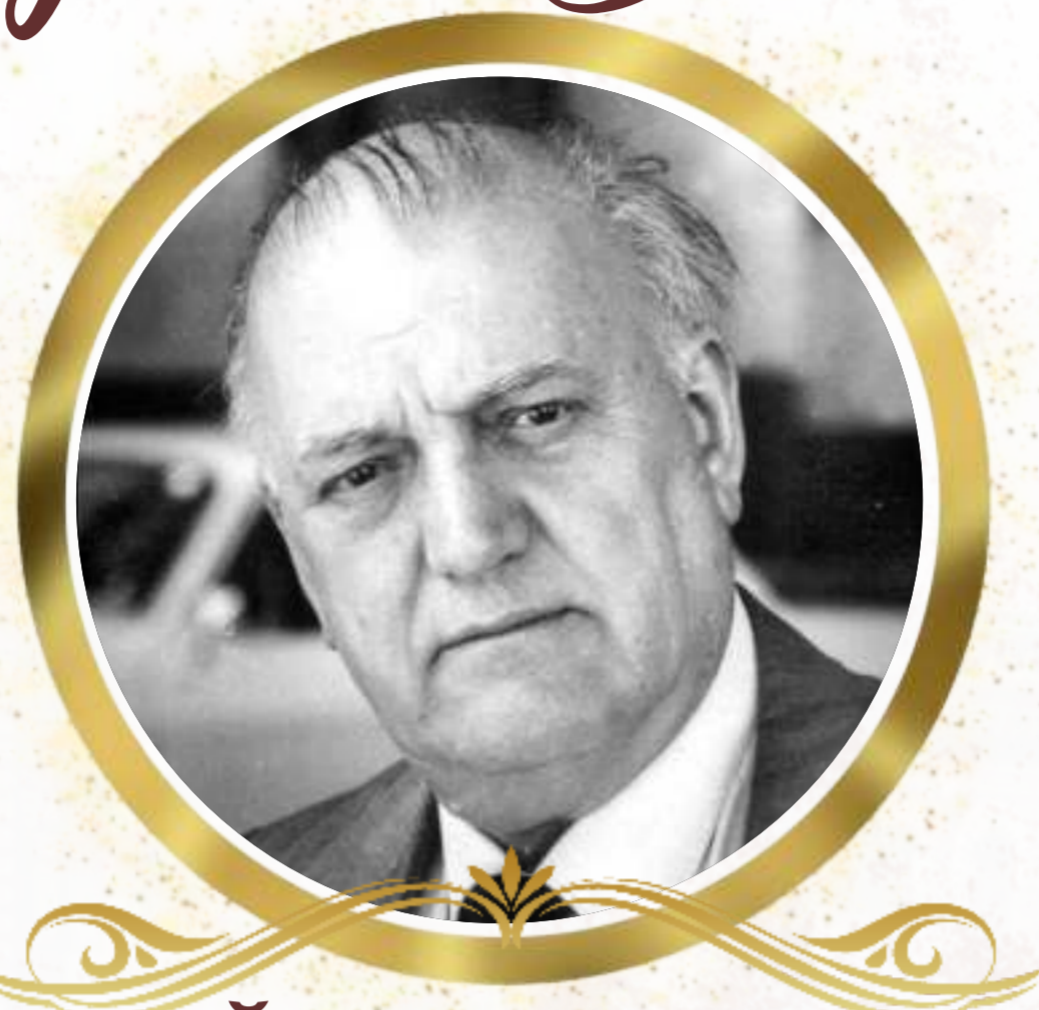
Gheorghe Zamfir (n. 06.04.1941, satul Găești, județul Dâmbovița, România), supranumit „regele naiului”, interpret virtuos, compozitor, muzicolog. La vârsta de 14 ani este admis la Școala de muzică nr. 1 din București, având intenția de a studia acordeonul, dar demonstrează o abilitate extraordinară pentru nai și face studii la Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu” din București (1961-1966), obținând o dublă specialitate – Pedagog și Dirijor de cor și orchestră. În 2005 a susținut doctoratul.

După o carieră muzicală de succes, în 1982, cade în dizgrația guvernării și este nevoit să plece în exil. Revine în România în 1989.

A compus peste 300 de lucrări în stil folcloric, cameral, vocal, instrumental și simfonic. De rând cu prestigioasa carieră de muzician, se manifestă ca artist în domeniul literar și al artelor plastice. Este câștigător a 120 de discuri de aur și platină, are înregistrate peste 190 de discuri și peste 120 de milioane de albume vândute. Este singurul artist european care a câștigat două discuri de aur în SUA și singurul artist român care a câștigat două discuri de aur în Ungaria. Deține numeroase distincții: Ordinul Republicii (2014), Ordinul „Meritul Cultural” al Franței, Ordinul Național „Steaua României” în grad de Cavaler, Ordinul Comandorului (Columbia), Medalia Vaticanului, Premiul Internațional pentru întreaga operă muzicală etc.

Eugeniu Coșeriu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Lingvist, savant de notorietate internațională

Decizia Primăriei orașului Chișinău

nr. 18/12 din 08.07.1993

Eugeniu Coșeriu (n. 27.07.1921, comuna Mihăileni, județul Bălți (actualmente raionul Râșcani) – d. 07.09.2002, orașul Tübingen, Germania), reputat lingvist. După Liceul de la Bălți studiază la Universitatea din Iași (1939-1940), apoi la Universitatea din Roma (1940-1944), din Padova (1944-1948) și cea din Milano (1945-1949), unde a învățat limbile clasice și a susținut cu brio doctoratele. Locul care l-a făcut celebru pe Coșeriu este Montevideo din Uruguay (1950-1963), unde a scris cele mai importante volume în domeniul lingvisticii. Din 1963 și până la sfârșitul vieții a fost profesor la Universitatea din Tübingen, Germania. Este considerat un adevărat clasic al lingvisticii teoretice și aplicative. A publicat peste 50 de volume și sute de articole de lingvistică. Cunoștea cca 30 de limbi, vorbea și scria în 11 limbi. În vasta sa operă a abordat probleme-cheie referitoare la istoria limbilor, lingvistica generală, teoria și filozofia limbii etc. În 1991, după o perioadă de 50 de ani, revine la baștină, încărcat de glorie. Timp de un deceniu participă la câteva conferințe memorabile, în care pledează în favoarea denumirii corecte a limbii vorbite de băștinași: limba română.

Circa 50 de universități din lume i-au acordat Titlul „Doctor Honoris Causa”. A fost membru al Societății de Lingvistică din Paris, al Cercului Lingvistic din New York și al Cercului Lingvistic de la Praga. Membru de Onoare al Societății Lingvistice din America și al unor academii prestigioase din lume, inclusiv cea din Japonia. Cavaler al Ordinului Republicii (1997), Membru de Onoare al Academiei de Științe a Moldovei și al Academiei Române (1991), deținător a numeroase distincții.

Eternizarea numelui

- **Academician Eugeniu Coșeriu, stradă**, sectorul Râșcani (decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 11/49 din 17.04. 2004).
- **Centrul de Studii Filologice „Eugeniu Coșeriu”** din cadrul Facultății de Litere a USM (Decizia Senatului USM din 28.06.2022).
- **Premiul Academiei de Științe a Moldovei în domeniul *Limba română* „Eugeniu Coșeriu”** (Hotărârea Prezidiului AȘM nr. 18 din 06.08.2018).

Jacques Chirac

CETĂȚEAN DE ONOARE

Politician

Decizia Primăriei Municipiului Chișinău
nr. 20/10 din 24.08.1998

Jacques Chirac (n. 29.11.1932, Paris – d. 26.09.2019, Paris). În anii 1960-1970 a colaborat cu președinții francezi Georges Pompidou și Valéry Giscard d'Estaing.

A fost primar al Parisului (1977-1995), prim-ministru al Franței (1974-1976, 1986-1988). A candidat pentru postul de președinte al Franței (1981, 1988). A fost ales, pentru două mandate consecutive Președinte a Republicii Franceze (1995, 2002).

Jacques Chirac a vizitat Republica Moldova în septembrie 1998. A fost primit de președintele țării de atunci Petru Lucinschi. Vizita sa a avut loc la doar câteva luni după constituirea primei coaliții democratice de guvernare de la Chișinău – Alianța pentru Democrație și Reforme.

Jacques Chirac a fost primul lider al unei mari puteri europene care a vizitat țara noastră. Această vizită a avut caracter istoric cu o puternică componentă economică. Urmare a acestei vizite, pe piața Republicii Moldova au venit importanți investitori francezi, inclusiv „Lafarge” și „Voxtel”, cum se numea pe atunci Compania de telefonie mobilă „Orange”.

Juan Antonio Samaranch

CETĂȚEAN DE ONOARE

Președinte al Comitetului Internațional Olimpic
Decizia Primăriei municipiului Chișinău
nr. 10/45 din 03.05.1999

Juan Antonio Samaranch (n. 17.07.1920, Barcelona, Catalonia, Spania – d. 21.04.2010). După finalizarea studiilor la IESE Business School din Barcelona, a făcut o carieră scurtă ca jurnalist sportiv pentru publicația „La Prensa”, după care a ocupat mai multe funcții publice. A fost Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Spaniei în URSS (1977), președinte al Comitetului Internațional Olimpic (1980-2001). În perioada mandatului său de președinte al comitetului SUA și țările din Occident au boicotat Jocurile Olimpice de la Moscova în semn de protest față de invazia Rusiei sovietice în Afganistan.

Juan Antonio Samaranch a vizitat Republica Moldova de două ori: aprilie 1992 și mai 1999, când a fost decorat cu Ordinul Republicii. Președintele Comitetului Internațional Olimpic a participat și la inaugurarea Aleii Atleților Olimpici (de la strada Ierusalim până la strada Albișoara, decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 5/1 din 09.03.1999), sectorul Râșcani.

Valeriu Rusu

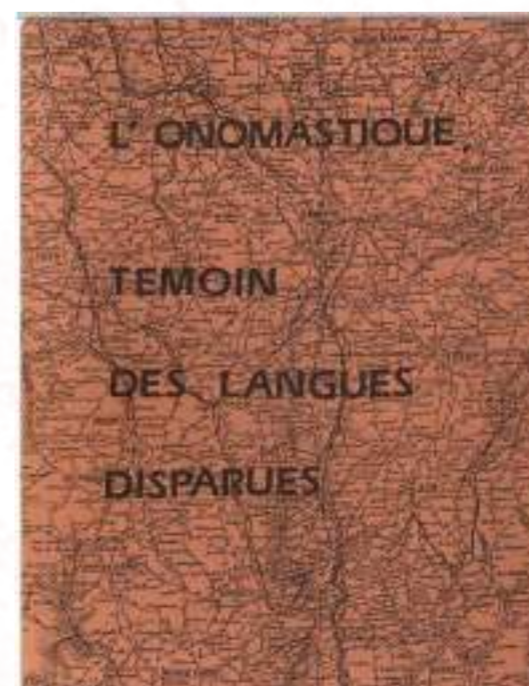
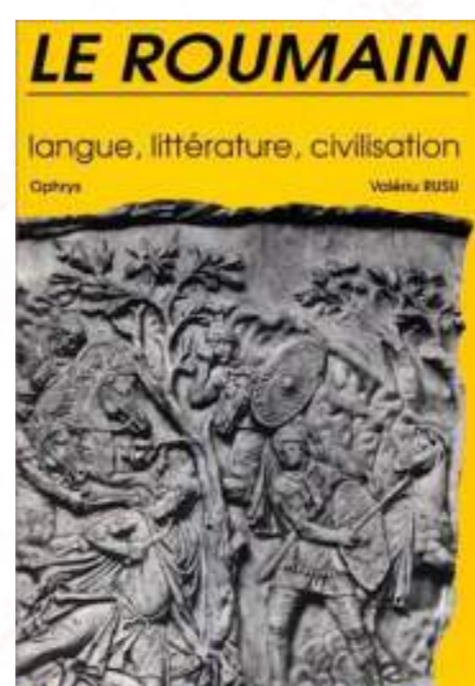
CETĂȚEAN DE ONOARE

Lingvist, profesor

Decizia Primăriei municipiului Chișinău
din 2000

Valeriu Rusu (n. 09.09.1935, satul Mihăileanca, județul Hotin – d. 04.11.2008, Aix-en-Provence, Franța), dialectolog. A absolvit Liceului „Mihai Viteazul” (1953) și Facultatea Litere din București (1958), a făcut studii la Universitatea din Toulouse, Franța, cu dialectologul Jean Séguy (1965). În 1969 a susținut doctoratul cu tema „Graiul din nord-vestul Olteniei”. A fost cercetător la Centrul de Cercetări Etnologice și Dialectologice al Academiei Române. A predat limba română la Universitatea din Belgrad și a ocupat funcția de director al Departamentului Lingvistică Comparată a Limbilor Romanice și Română de la Universitatea Aix-en-Provence. Membru titular al Academiei de Științe din Aix-en-Provence. Din noiembrie 1996 a făcut mai multe vizite la Chișinău, unde s-a implicat activ în viața culturală și științifică a orașului.

A publicat peste 300 de lucrări (atlase lingvistice, monografii, antologii, eseuri etc.), inclusiv 23 de monografii în domeniul dialectologiei, istoriei limbii și filologiei. A elaborat volumele „Le Roumain. Langue, Littérature, Civilisation” (Paris, 1992), „Le Roumain. Mots et images” (Paris, 1994), „Grai, folclor, etnografie” (1998). A participat la prestigioase congrese, colocvii și conferințe științifice naționale și internaționale din orașele București, Strasbourg, Québec, Aix-en-Provence, Frankfurt pe Main.

Yuri Lujkov

CETĂȚEAN DE ONOARE

Primar al orașului Moscova
Decizia Primăriei Municipiului Chișinău
2001

Yuri Lujkov (n. 21.09.1936, Moscova, Rusia – d. 10.12.2019, München, Germania). A absolvit Universitatea de Stat de Petrol și Gaze „I. M. Gubkin” din Moscova (1958). A activat ca cercetător la Institutul de Cercetări Științifice a Materialelor Plastice (1958-1964, Moscova), în proiecte privind automatizarea diverselor sectoare din industria chimică.

În perioada anilor 1977-1990 a fost membru în Consiliul local al orașului Moscova, deputat în Consiliul Suprem al Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. A ocupat funcția de președinte al Guvernului orașului Moscova (organul executiv al Consiliului municipal). Din 1992, timp de 18 ani, a fost primar al Moscovei, câștigând trei mandate succesive. S-a bucurat de sprijinul populației moscovite și antreprenorilor locali.

În septembrie 2010 a fost demis din funcția de primar printr-un decret al președintelui țării „din cauza pierderii încrederii”. După demisie s-a angajat în afaceri în regiunea Kaliningrad, Rusia.

Yuri Ghidzenko

CETĂȚEAN DE ONOARE

Pilot-cosmonaut

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 48/38 din 21.06.2006

Yuri Ghidzenko (n. 26.03.1962, satul Ielaneț, regiunea Mikolaiiv, Ucraina), colonel. A învățat la școala nr. 3 ulterior în școala nr. 59 (un an), din Chișinău, pe care o absolvă în 1979. Yuri Ghidzenko a vizitat școala nr. 3 (actualmente Liceul „Dimitrie Cantemir”) pe data de 14 octombrie 2006, cu ocazia acordării Titlului „Cetățean de Onoare”.

A urmat studiile la Școala Superioară Militară de Aviație „S.I. Grițevetș” din Harkov, Ucraina (1983) și la Universitatea de Stat de Geodezie și Cartografie, specialitatea Cercetarea Resurselor Naturale (1994, Ucraina). În 1983 este pilot al forțelor aeriene ale Uniunii Sovietice în Odesa. În decembrie 1987 este înrolat în rândul cosmonauților sovietici și face studii la Centrul de instruire a cosmonauților „Yuri Gagarin” (Moscova). A realizat trei zboruri pe orbită, durata totală de zbor fiind 329 de zile, 22 de ore, 47 de minute, 22 de secunde, și două ieșiri în spațiu. Primul zbor l-a efectuat cu cosmonauții Sergey Avdeev și Thomas Reiter (03.09.1995 – 29.02.1996), în calitate de comandant principal pe stația orbitală „Mir”. Al doilea zbor l-a efectuat cu astronautii Serghey Krikaliyov și William Shepherd, cetățean al SUA (31.10.2000 – 21.03.2001), ca pilot al Stației Spațiale Internaționale. Al treilea zbor l-a efectuat în 2002 (25 aprilie - 5 mai). Este Erou al Federației Ruse (1996), decorat cu Ordinul de Merit pentru Patrie gradul III și Medalia NASA (2003).

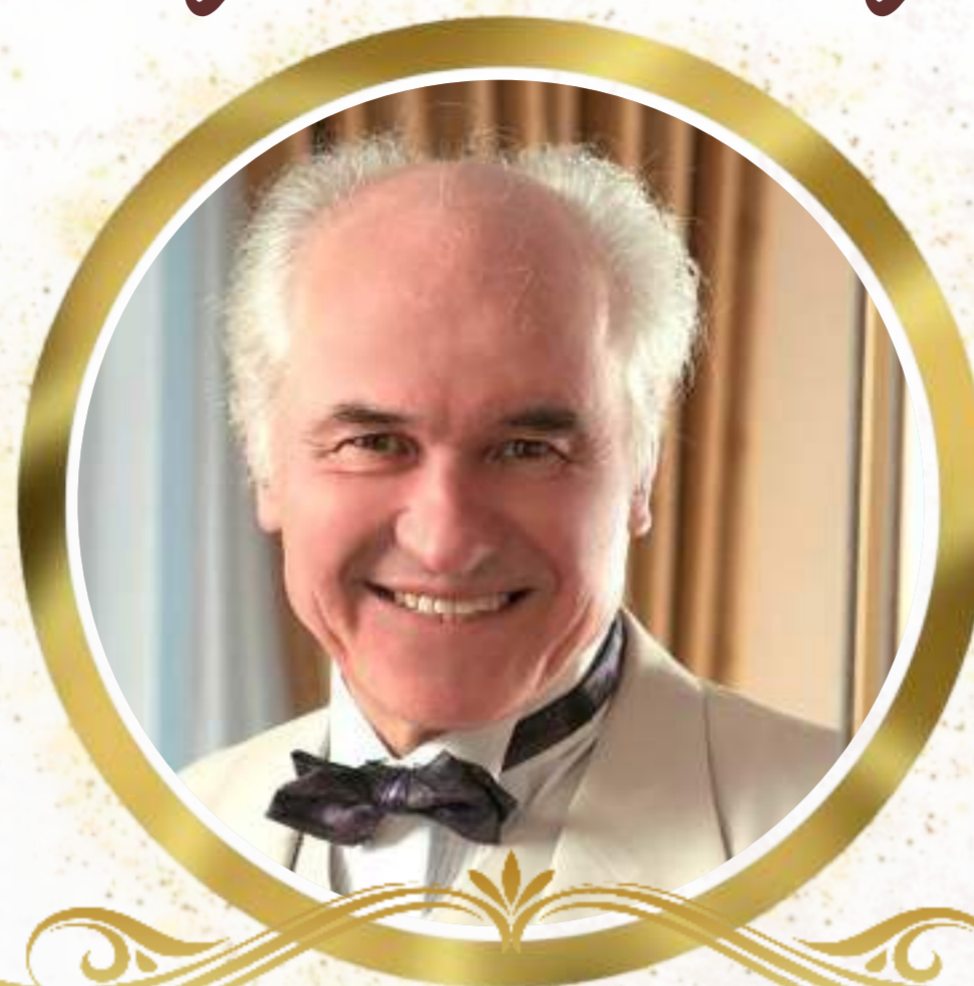

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
CHIȘINĂU

Biblioteca Municipală
B.P. HASDEU

Eugen Doga

CETĂȚEAN DE ONOARE

Compozitor

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 66/8 din 20.02.2007

Eugen Doga (01.03.1937, satul Mocra, Rîbnița), academician, dirijor, compozitor celebru, numele căruia este înscris pe lista celor 200 de personalități ale lumii, autorul muzicii Imnului Municipiului Chișinău „Orașul meu” (versurile Gheorghe Vodă). A studiat la Școala de Muzică „Ștefan Neaga” (1951-1955), la Conservatorul de Stat (1955-1960) și la Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” din Chișinău (1960-1965). Cariera muzicală a început-o în Orchestra „Teleradio-Moldova” (1957). A debutat în anul 1963, în arta componistică, cu un cvartet de coarde. A compus muzică la peste 200 de filme, inclusiv arhicunoscutele „Gingașa și tandra mea fiară” și „Ana Pavlova”, muzică pentru balet, inclusiv „Luceafărul”, spectacole de teatru, lucrări camerale. Multe din melodiile sale au devenit șlagăre („Codrii mei frumoși”, „Cred în ochii tăi” etc.).

Membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (1991), Doctor Honoris Causa al Institutului Internațional de Cinematografie din Moscova, Maestru Emerit al Artei din Moldova, Artist al Poporului din RSSM și din URSS, Laureat al premiilor de Stat din RSSM și din URSS, Cavaler al Ordinului Republicii (1997), Cavaler al Ordinilor „Steaua României” în grad de ofițer și în grad de Comandor etc. Omul secolului XX (SUA, 1998). Anii 2007 și 2022 au fost declarați „Anul Eugen Doga”.

Eternizarea numelui

- **Eugen Doga, Școala de muzică nr. 5**, strada Vasile Alecsandri, 123, sectorul Centru.
- **Eugen Doga, stradă pietonală** (decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 3/11 din 29.10.2015), sectorul Râșcani.

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Ilie Ilașcu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Luptător pentru independența Republicii Moldova
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 7/6 din 11.10.2007

Ilie Ilașcu (n. 30.07.1952, satul Taxobeni, raionul Fălești). A absolvit Facultatea de Economie a Universității Agrare de Stat din Chișinău, după care a activat ca economist-șef la Institutul de Cercetări Științifice „Dnestr” din orașul Tiraspol. Este unul dintre fondatorii Mișcării de Eliberare Națională din Basarabia (1988-1992), președinte al Frontului Popular Creștin Democrat, Filiala Tiraspol (1989-1992), lichidată de forțele separatiste. Deținut politic al regimului separatist din stânga Nistrului (1992-2001), acuzat de susținerea ideii de unire a Republicii Moldova cu România. A participat la războiul de pe Nistru (1992) în calitate de comandant al unor trupe militare cu destinație specială ale Ministerului Securității Naționale. A fost arestat la 2 iunie 1992, acuzat de terorism și întemnițat la Tiraspol de către separatiști. Un an mai târziu a fost condamnat la moarte, urmând să fie executat pe data de 9 mai 1994, sentința fiind amânată. Urmare a eforturilor diplomatice ale autorităților din țară, România și parlamentarilor din Consiliul Europei, la 5 mai 2001 Ilie Ilașcu a fost eliberat din închisoare.

A fost deputat în Parlamentul Republicii Moldova (1994-1998, 1998-2000), senator în Parlamentul României (2000-2004, 2004-2008), membru titular al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din partea delegației României (2001-2008), membru în grupurile parlamentare de prietenie cu Federația Rusă, Statele Unite Mexicane, Japonia și Mongolia (2004-2008). A avut 23 de luări de cuvânt în ședințe parlamentare, a inițiat 63 de propuneri legislative, una dintre care a fost promulgată ca lege. A fost membru al comisiilor parlamentare pentru sănătate publică, apărare, ordine publică și siguranță națională etc. Pentru curaj și demnitate, în anul 2010, a fost decorat cu Ordinul Republicii (2010).

Andrei Ivanțoc

CETĂȚEAN DE ONOARE

Luptător pentru independența Republicii Moldova
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 7/6 din 11.10.2007

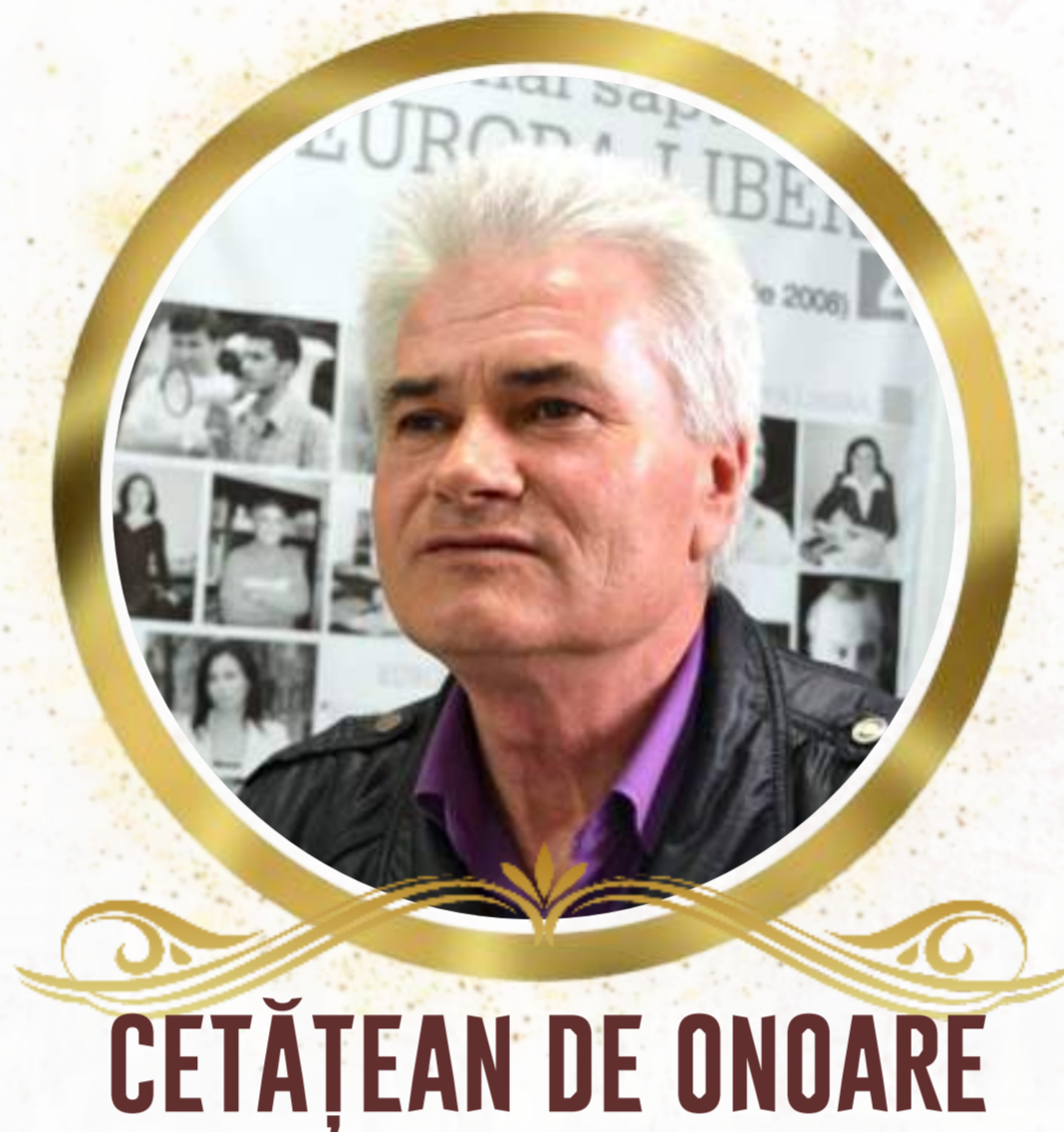
Andrei Ivanțoc (n. 09.03.1961, satul Opaci, raionul Căușeni). A lucrat ca muncitor, conducător auto. În perioada anilor 1990-1992 a participat activ la conflictul militar din Transnistria, inclusiv la războiul din 02.03.-21.07.1992, fiind membru al Filialei Tiraspol a Frontului Popular Creștin Democrat din Moldova, condusă de Ilie Ilașcu. A fost arestat de către separatiștii transnistreni cu ajutorul serviciilor secrete ale Federației Ruse (GRU) la 2 iunie 1992. Așa-zisa „curte supremă de justiție” a separatiștilor, pe data de 9 decembrie 1993, l-a găsit „vinovat” de lichidarea unui reprezentant militar de rang înalt al regimului separatist prin folosirea unor mijloace teroriste și folosirea ilegală a explozibilului. A fost condamnat la 15 ani de detenție. Și-a executat sentința la Închisoarea nr. 2, celula nr. 6 din orașul Tiraspol.

La data de 27 februarie 2006, Andrei Ivanțoc a inițiat o grevă a foamei ca protest față de „tratamentul abuziv, inuman și degradant” la care era supus de către conducerea separatistă a penitenciarului din Tiraspol. A fost eliberat la 2 iunie 2007, fiind declarat *persona non grata* pe teritoriul din stânga Nistrului. Pentru curaj și dârzenie, în anul 2010, a fost decorat cu Ordinul Republicii (2010).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Alexandru Leșco

CETĂȚEAN DE ONOARE

Luptător pentru independența Republicii Moldova
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 7/6 din 11.10.2007

Alexandru Leșco (n. 21.02.1955, satul Coșernița, raionul Florești), luptător activ pentru integritatea teritorială a Republicii Moldova, participant la conflictul militar din Transnistria (1990), inclusiv la războiul din 02.03.-21.07.1992.

A fost arestat în orașul Tiraspol în iunie 1992 de către forțele separatiste transnistrene, alături de alți membri ai „Grupului Ilașcu” (filiala Tiraspol a Frontului Popular Creștin Democrat din Moldova). Acuzat de crime de război și terorism, a fost condamnat la 12 ani de închisoare. Pe data de 9 decembrie 1993, așa-zisa „curte supremă transnistreană” l-a găsit „vinovat” pe Alexandru Leșco de uciderea unui demnitar al regimului separatist, cu scopul de a genera teroare și de utilizarea neautorizată a munițiilor și explozibilului. A fost eliberat după ispășirea întregului termen de detenție, 12 ani, pe data de 2 iunie 2004.

Pentru curaj și devotament, a fost decorat cu Ordinul Republicii (2010).

Tudor Petrov - Popa

Luptător pentru independența Republicii Moldova
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 7/6 din 11.10.2007

Tudor Petrov-Popa (n.1963), promotor al aspirației poporului basarabean pentru integritatea teritorială a Republicii Moldova, unul dintre cei mai activi luptători ai „Grupului Ilașcu” (Filiala Tiraspol a Frontului Popular Creștin Democrat), participant la conflictul militar din Transnistria (1990-1992), inclusiv la războiul din 02.03.-21.07.1992. A fost arestat la Tiraspol pe data de 4 iunie 1992 de forțele separatiste transnistrene, cu ajutorul serviciilor secrete ruse (GRU), fiind ultimul membru din „Grupul Ilașcu” arestat. Este eliberat la 4 iunie 2007, după 15 ani de detenție în închisorile regimului separatist din Transnistria.

După eliberarea sa, Tudor Petrov-Popa a declarat: „Eu cred că lupta și suferința noastră nu au fost degeaba. Ce am dorit noi? Să avem o țară mare și unită. N-am câștigat până acum, o să câștigăm de acum încolo. Mai e timp. S-a pierdut poate o bătălie, dar lupta pentru România Mare nu s-a încheiat. O să vină timpul!”.

Pentru curaj, dârzenie și demnitate a fost decorat cu Ordinul Republicii (2010).

Dumitru Matcovschi

CETĂȚEAN DE ONOARE

Poet

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 4/4 din 30.04.2009

Dumitru Matcovschi (n. 20.10.1939, satul Vadul-Rașcov, județul Soroca – d. 26.06.2013, Chișinău), academician, prozator, publicist, dramaturg. În anul 1956 devine student la Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău, Facultatea Istorie și Filologie, ultimul an de studiu urmându-l la Facultatea de Filologie a Universității de Stat din Chișinău. A fost redactor la ziarul „Moldova Socialistă”, redactor-șef adjunct al săptămânalului „Cultura”, redactor-șef la revista „Nistru”, redenumită ulterior „Basarabia”.

Este autorul a peste 50 de volume de poezie, inclusiv „Macii în rouă”, „Descânțece de alb și negru” (1969, volum interzis de cenzura sovietică), „Melodica”, „Patria, Poetul și balada”; proză („Duda”, „Toamna porumbeilor albi”, „Focul din vatră” etc.) și piese de teatru („Președintele”, „Cântec de leagăn pentru bunici”, „Ion Vodă cel Viteaz”, „Tata” etc). În 1993, la Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Chișinău, are loc premiera filmului televizat de lungmetraj „Troia” și premiera spectacolului „Destinul”, după piesa „Ioan Vodă cel Viteaz”. Multe din versurile sale au fost transpuse pe note. Scriitor al Poporului (1989), Cavaler al Ordinului Republicii (1996), Cavaler al Ordinului „Steaua României” în grad de Comandor (2000), Membru al Academiei de Științe din Republica Moldova (1996).

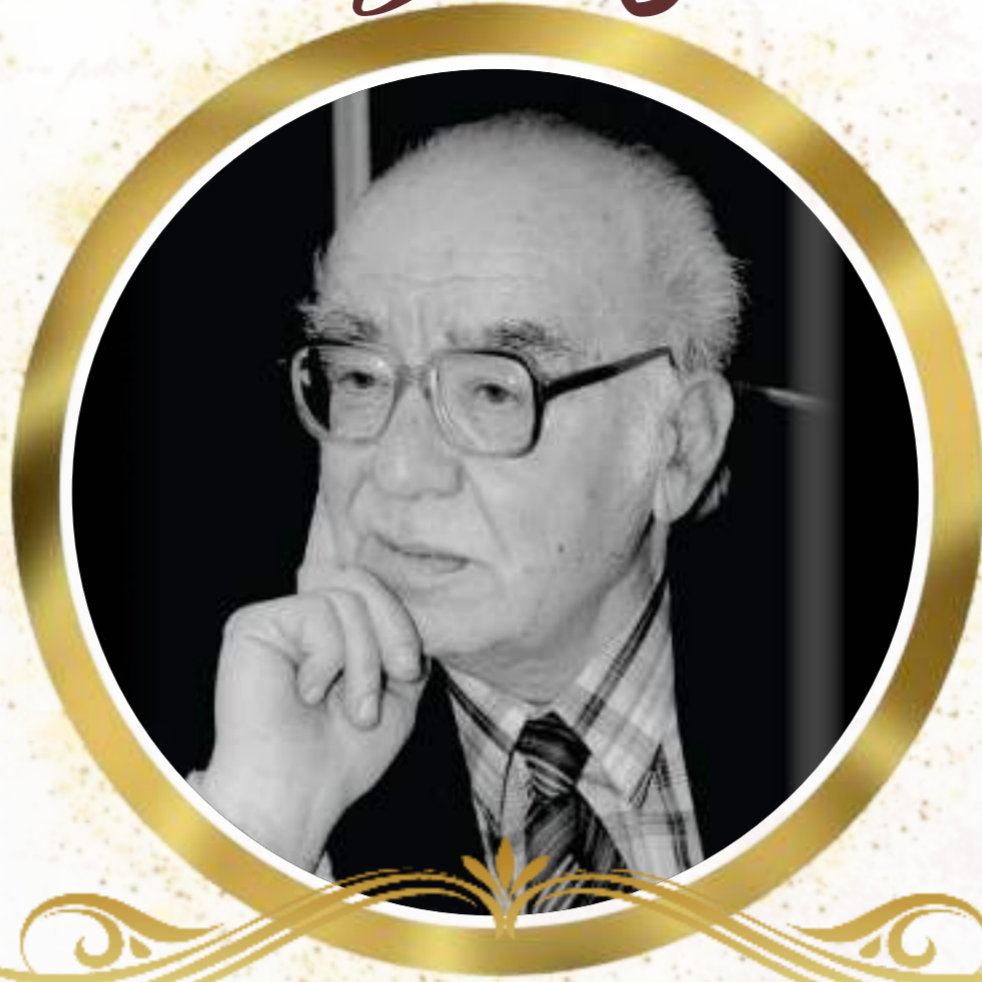
Eternizarea numelui

- **Dumitru Matcovschi, bust**, Aleea Clasicilor, Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, sectorul Buiucani.
- **Dumitru Matcovschi, liceu**, strada George Meniuc, 22, sectorul Centru.

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Valentin Mândâcanu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Lingvist, traducător
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 4/5 din 30.04.2009

Valentin Mândâcanu (n. 27.07.1930, comuna Mihăileni, județul Bălți – d. 29.10.2012, Chișinău), filolog, traducător și publicist. Este fiul lui Roman Mândâcanu, director al școlii în care a învățat lingvistul de notorietate mondială Eugeniu Coșeriu. A studiat la Liceul „Ion Creangă” din Bălți. După absolvirea Institutului Pedagogic din Chișinău, este angajat profesor la Școala Pedagogică din Călărași. În 1966 este redactor-stilizator la revista „Moldova”. A debutat editorial cu volumul „Exprimarea corectă” (1967). Activează ca traducător la Agenția Telegrafică din Moldova (ATEM), colaborează cu editura „Enciclopedia Sovietică”, perioadă în care a îngrijit numeroase publicații sub aspectul corectitudinii exprimării. A fost concediat din ambele funcții, fiind învinuit de „românizarea” limbii. Este cunoscut ca un luptător înflăcărat pentru limba română și revenirea la alfabetul latin. În 1988 a publicat, în nr. 4 al revistei „Nistru”, eseul-manifest „Veșmântul ființei noastre”, care a avut o mare rezonanță și a declanșat o adevărată mișcare socială pentru revenirea la grafia latină. A fost unul dintre cei 278 de semnatari ai Declarației de Independență (27 august 1991). Deținător al Medaliei „Meritul Civic”, Cavaler al Ordinului Republicii (2010).

Scrisoarea celor 66. Placă din granit

Grigore Vieru

CETĂȚEAN DE ONOARE

Poet

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 2/4 din 17.02.2009 (post-mortem)

Grigore Vieru (n. 14.02.1935, satul Pererâta, raionul Briceni – d. 18.01.2009, Chișinău), luptător de seamă pentru cauza limbii române. A învățat la școala din sat și școala din orașul Lipcani, după care face studii la Institutul de Stat Pedagogic „Ion Creangă”, Facultatea de Filologie și Istorie (1958). A fost redactor la reviste și ziare pentru copii, revista „Nistru”, (actualmente „Basarabia”, 1960), autor de manuale școlare.

În 1970, editura „Lumina” a scos de sub tipar „Abecedarul”, semnat de Spiridon Vangheli, Grigore Vieru și pictorul Igor Vieru, și volumul de versuri pentru copii „Trei iezi”. Mai târziu, apare celebra carte pentru preșcolari „Albinuța”. În 1982 a fost lansat filmul muzical pentru copii „Maria Mirabela”, în regia lui Ion Popescu-Gopo. În 1988, în ziarul „Literatura și arta” din Chișinău, a apărut primul text cu grafie latină din Basarabia postbelică semnat de Grigore Vieru. Semnează o vastă operă poetică: „Versuri”, „Aproape”, „Fiindcă iubesc”, „Taina care mă apără”, „Rădăcina de foc”, „Hristos nu are nici o vină”, „Acum și în veac”, „Strigat-am către tine” etc.

A fost deputat al poporului (1989), membru corespondent al Academiei Române (1993) și membru titular al Academiei de Științe din Moldova (2011, post-mortem). I-au fost acordate titlurile „Maestru Emerit al Artei din RSSM” (1985), „Scriitor al Poporului” (1992) etc. Este deținător al Diplomei de Onoare Andersen (1988) și al Ordinului Republicii (1996).

Eternizarea numelui

- **Grigore Vieru, bulevard**, sectorul Râșcani (decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 1/16 din 12.02.2010).
- **Grigore Vieru, placă comemorativă**, sculptor Marcel Mănăstreanu, strada Nicolae Iorga, 7 (casa în care a locuit poetul, Hotărârea de Guvern din 03.11.2010), sectorul Buiucani.
- **Grigore Vieru, bust**, sculptori Ruslan Tihonciuc și Victor Macovei, Aleea Clasicilor, sectorul Buiucani.
- **Grigore Vieru, trei monede comemorative** din seria „Personalități” (Banca Națională).

Doina și Ion Aldea-Teodorovici

CETĂȚENI DE ONOARE

Artiști

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 13/2-3 din 28.10.2010 (post-mortem)

Doina Aldea-Teodorovici (n. 15.11.1958, Chișinău) și **Ion Aldea-Teodorovici** (n. 07.04.1954, Leova) – decedați într-un accident rutier (30.10.1992, comuna Coșereni, județul Ialomița, România), duet muzical basarabean, promotori ai culturii naționale. Doina a fost vocalistă, iar Ion Aldea-Teodorovici – compozitor, interpret și chitarist. Sunt cunoscuți pentru piesele lor, în care cântă identitatea română a basarabenilor, libertatea, dreptatea și speranța. Au fost primii care au cântat în public despre limba română, Mihai Eminescu și au interpretat renumita piesă muzicală „Suveranitate” la Marea Adunare Națională (27 august 1991).

Cântecurile lor sunt considerate adevărate comori ale patrimoniului cultural român basarabean. Au obținut numeroase premii și distincții: Laureați ai Festivalului „Cerbul de aur” (Brașov, 1992), Artiști Emeriți din Republica Moldova (1989, 1992), Cavaleri ai Ordinului Republicii (1992, post-mortem).

Eternizarea numelui

- **Doina și Ion Aldea-Teodorovici, stradă** (decizia Primăriei orașului Chișinău nr. 27/27 din 11.12.1992), sectorul Buiucani.
- **Ion și Doina Aldea-Teodorovici, placă comemorativă**, strada Doina și Ion Aldea Teodorovici, 15/1 (casa în care a locuit cuplul, decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 8/5 din 17.03.1994), sectorul Buiucani.
- **Ion și Doina Aldea-Teodorovici, monument**, sculptor Iurie Canașin, strada Alexei Mateevici, 77 (decizia Primăriei municipiului Chișinău nr. 6/70 din 18.03.1999), sectorul Centru.

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Nicolae Botgros

CETĂȚEAN DE ONOARE

Violonist

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 13/2-1 din 28.10.2010

Nicolae Botgros (n. 25.01.1953, satul Badicu-Vechi, raionul Cahul), artist, dirijor de cor. A studiat la Școala de Arte din Soroca (1968-1972) și la Conservatorul „Gavriil Musicescu” din Chișinău. Prima orchestră dirijată de Nicolae Botgros a fost „Ciocârlia” din orașelul Edineț. A fost violonist în Orchestra „Mugurel” a Filarmonicii de Stat din Chișinău (1973), în Orchestra Ansamblului Academic de Stat de Muzică și Dansuri Populare „Joc”. În 1978 este desemnat director artistic și prim-violonist în Orchestra „Lăutarii”, creată în anul 1970 de marele interpret de muzică populară Nicolae Sulac, violonistul Mircea Oțel și trompetistul Gheorghe Usaci.

Împreună cu Orchestra „Lăutarii”, Nicolae Botgros a dus faima muzicii populare în zeci de țări europene, în SUA, Australia, Noua Zeelandă, în toate țările din spațiul ex-sovietic. A acompaniat sute de interpreți din Moldova și România, a colaborat cu marii instrumentiști ai genului, a creat sute de partituri pentru orchestra de muzică populară, a înregistrat aproape 400 de CD-uri cu cei mai valoroși interpreți din întreg spațiu cultural românesc, a înscris în fondurile Companiei „Teleradio-Moldova” zeci de lucrări muzicale autohtone. Este deținător al titlurilor „Artist Emerit” (1982), „Artist al Poporului” (1988), al Ordinului Republicii (1993) și Ordinului „Meritul Cultural” al României (2014).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Anastasia Lazariuc

CETĂȚEAN DE ONOARE

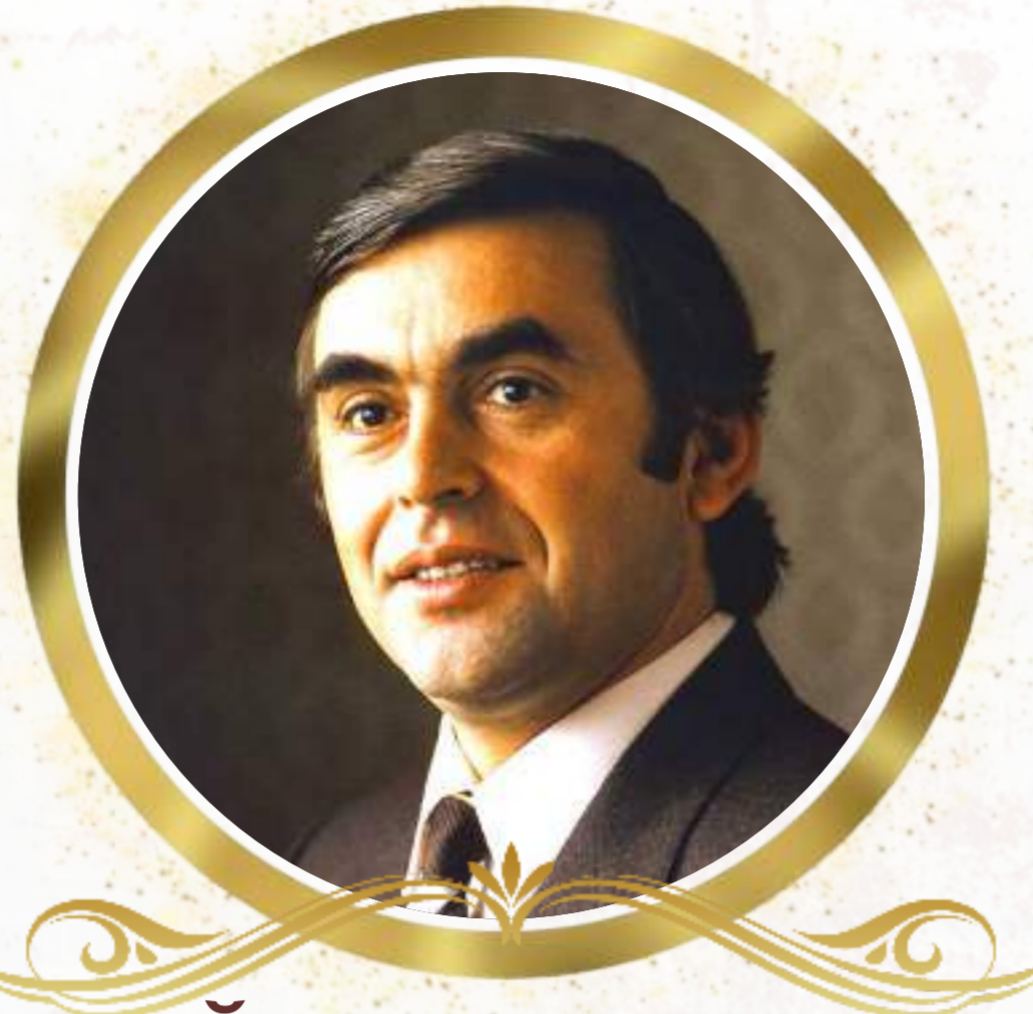
Interpretă de muzică ușoară
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 13/2-2 din 28.10.2010

Anastasia Lazariuc (n. 06.07.1953, comuna Băcioi, mun. Chișinău). A absolvit Școala de Muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău, Secția Dirijor coral, și Institutul de Arte din Chișinău „Gavriil Musicescu”, Facultatea Regie (1982). Din 1972 a mers în turnee prin orașele din spațiul ex-sovietic, fiind solista Formației „Sonor”. În 1975 a fost angajată, pentru doi ani, ca solistă la Filarmonica din Cernăuți, în 1977 devine solistă în Orchestra Radiodifuziunii din Chișinău.

A avut turnee în SUA, India, Cambodgia, Belgia, Germania ș.a. A colaborat cu Televiziunea din Moscova și a înregistrat renumitele cântece pentru Casa de discuri „Melodia” cu compozitorii Ion Aldea-Teodorovici („Până la lacrimi mi-e dragă viața”, „Seară albastră”, „Fuga, fuga”), Petre Teodorovici, Anatol Chiriac, Nicolae Caragea, Daria Radu, Mihai Constantinescu. În octombrie 1989 a cântat, pentru prima oară, în România, unde, din 1992, se stabilește cu traiul. În anul 1990 a susținut un recital la Festivalul Național de Muzică Ușoară din orașul Mamaia. A evoluat în duet cu Iurie Sadovnic, Anca Țurcașiu, Gheorghe Gheorghiu, Mihai Constantinescu. În mai 2014 a lansat două albume cu 40 de melodii, CD-urile fiind încadrate într-o carte cu conținut biografic.

Mihai Munteanu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Interpret de operă

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 13/2-4 din 28.10.2010

Mihai Munteanu (n. 15.08.1943, satul Criva, județul Hotin, Basarabia), tenor lirico-dramatic, patriarh al teatrului liric autohton. A absolvit Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” (1972). Din 1972 evoluează ca solist la Teatrul Național de Operă și Balet în rolul lui Cavaradossi din opera „Tosca” de G. Puccini. În anii 1977-1978 și-a perfecționat măiestria vocală la Teatrul „La Scala” din Milano, Italia. A deținut funcțiile de director al Teatrului de Operă și Balet din Chișinău, șef Catedrei Canto Academic de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău. Președinte al juriului la Festivalurile „Crizantema de Argint” și „Două inimi gemene”.

Pe parcursul activității a prezentat peste 1000 de spectacole. A interpretat rolurile lui Lenski (opera „Evgheni Oneghin” de P. Ceaikovski, 1973), Alfred (opera „Traviata” de G. Verdi, 1974) ș.a. A fost supranumit de un ziar englez drept „unul dintre cei mai mari tenori din lume și cel mai bun „Canio” din Europa în opera „Paițe” de R. Leoncavallo.

A efectuat turnee în aproape toate țările din Europa, în SUA, Japonia, China și Filipine. S-a filmat în peliculele „Concert” (Telefilm-Chișinău, 1982), „Cântă Mihail Munteanu” (Telefilm-Chișinău, 1986). A fost prezentator al emisiunii „Muzicieni din trecut” la Radio Național. Este deținător a numeroase distincții și titluri onorifice, cum ar fi: Artist al Poporului (1980), Artist Emerit din RSSM, Artist al Poporului din URSS (1986), Laureat al Premiului de Stat (1988), Cavaler al Ordinului Republicii (1993).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Valentina Rusu-Ciobanu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Pictoriță

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 13/2-5 din 28.10.2010

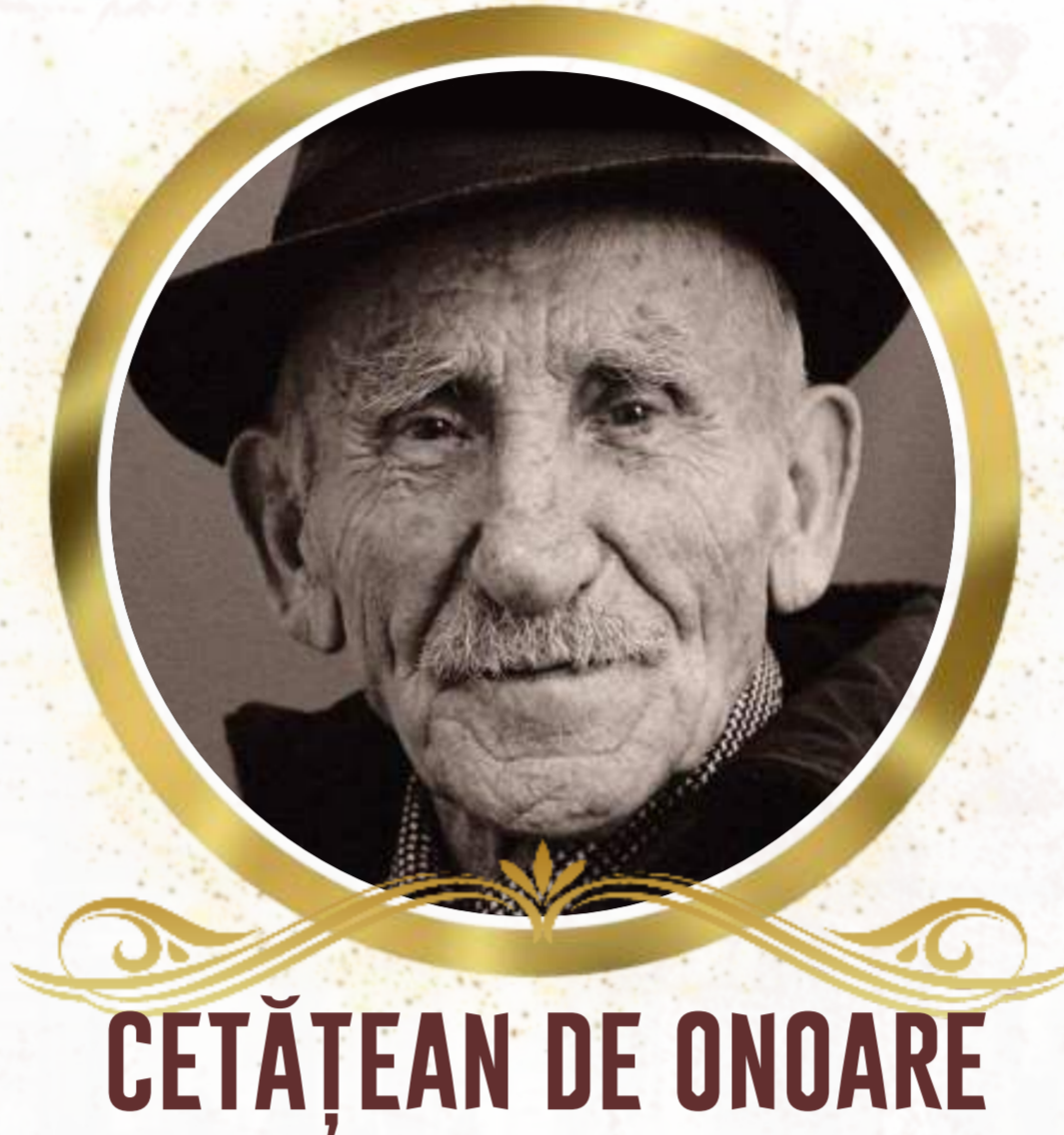
Valentina Rusu-Ciobanu (n. 28.10.1920, Chișinău – d. 01.11.2021, Chișinău), artist plastic celebru, considerată geniul picturii basarabene, care a pus bazele școlii superioare de arte plastice din Chișinău, alături de maestrul Mihai Greco. A făcut studii la Școala de Arte din Chișinău (1938-1940), Academia de Arte Plastice din Iași, Facultatea Arte Vizuale și Design (1942-1944), Școala de Arte Plastice „I. Repin” din Chișinău. Creația artistei s-a remarcat prin expresivitate, inovație și printr-o profundă notă poetică.

Primele lucrări au apărut în atenția publicului în 1950, printre acestea numărându-se picturile „Fată la fereastră”, „La bal mascat”, „Tinerețe”. Marele succes i l-a adus de compoziția „La joc” (1957). Lucrările sale, apreciate de criticii de artă, au fost expuse la Muzeul Național de Artă al Moldovei, Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși”, în galerii de peste hotare (Franța, România, Bulgaria, Polonia, Rusia, Germania etc.). Artistă a Poporului din RSSM, Maestru Emerit în Artă, Cavaler al Ordinului Republicii (1996), deținătoarea Ordinului „Meritul Cultural” în grad de Mare Ofițer, categoria C „Artele Plastice” (România).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Glebus Sainciuc

CETĂȚEAN DE ONOARE

Artist plastician

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 13/2-7 din 28.10.2010

Glebus Sainciuc (n. 19.07.1919, Chișinău – d. 16.10.2012, Hâncești), artist plastician, portretist, cunoscut pentru colecția sa de măști realizate în tehnica papier mâché, pe care le prezenta personal. A absolvit Liceul „B.P. Hasdeu” din Chișinău, Facultatea de Arhitectură a Politehnicii din București, Școala de Arte Plastice „I. Repin” din Chișinău (1947).

Creația sa a fost una complexă și variată. Pe lângă diversitatea activității de autor de grafică și ilustrator de cărți, artistul s-a manifestat atât prin portrete ale contemporanilor (Petru Cărare, Leonida Lari, Vladimir Beșleagă), cât și prin creații în ulei pe pânză, caricaturi, măști etc. Prima expoziție personală a avut-o la Chișinău (1963), după care au urmat expoziții în orașele Sofia, Baku, Kiev, Lvov, Havana, Montréal, Moscova etc. Creațiile sale se află în zeci de muzee și în sute de colecții particulare. În 1983 a fost lansat filmul documentar „Glebus” (regizor Valeriu Jereghi). Laureat al Concursului republican de desen (1964), Laureat al Premiului de Stat al RSSM (1980), Artist al Poporului din Republica Moldova (1991). În 1971 i s-a decernat Medalia de argint a EREN pentru o serie de portrete și grafică. Cavaler al Ordinului Republicii (1999), Doctor Honoris Causa al Academiei de Științe a Moldovei (2009).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Gheorghe Vrăbie

CETĂȚEAN DE ONOARE

Artist plastician

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 13/2-6 din 28.10.2010

Gheorghe Vrăbie (n. 21.03.1939, satul Călinești, județul Bălți – d. 31.03.2016, Chișinău), grafician, autor al Stemei și Drapelului de Stat ale Republicii Moldova, al valutei naționale, al Stemei și Drapelului municipiului Chișinău. A făcut studii la Academia de Pictură, Arhitectură, Sculptură „I. Repin” din Sankt-Petersburg, Rusia (1962-1967). A ilustrat volume de cărți ale scriitorilor și poezilor români și universali, cum ar fi Mihai Eminescu, Ion Druță, Grigore Vieru, Dante, Paul Valéry. A realizat ciclul de lucrări intitulat „Hipismul”.

A prezentat expoziții personale în țară și în străinătate: Casa Naționalităților, Muzeul Național de Istorie, Ambasada României în Republica Moldova, Galeria de Artă de la „Casa Cărții” din Iași, Casa Centrală a Scriitorilor din Moscova, Sala Centrală a Uniunii Artiștilor Plastici din Odesa, Ucraina. A expus lucrări în cadrul expozițiilor de la București, Moscova, Sankt-Petersburg, Bratislava, Viena, Washington, Alma-Ata, Plovdiv, Bacău, Botoșani etc. A participat la simpozioane în România, Rusia, Letonia, Lituania, Ungaria, tabere de creație și ateliere. Deținător al Premiului I pentru grafică al Academiei de Artă din Sankt-Petersburg (1964), Premiului pentru elaborarea Stemei de Stat a Republicii Moldova (1990), Premiului Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova (1999), Medaliei „Mihai Eminescu”(2002). Maestru în Artă (1998), Cavaler al Ordinului Republicii (2010).

Mihai Cimpoi

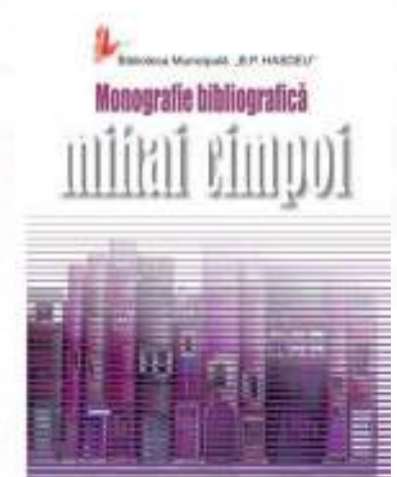

CETĂȚEAN DE ONOARE

Critic literar, academician
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 5/6 din 17.09.2012

Mihai Cimpoi (n. 03.09.1942, satul Larga, județul Hotin), critic literar și eminescolog renumit. După absolvirea Facultății de Filologie a Universității de Stat (1965), a fost redactor la revista „Nistru”, consultant la Uniunea Scriitorilor, director al revistei „Viața Basarabiei” și în colegiile publicațiilor „Caiete critice”, „Viața românească”. Autor a 60 de volume și peste 3000 de articole și publicații literare. A scris numeroase monografii și eseuri, contribuția-cheie fiind considerată monografia „O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia”. Este un promotor al valorilor literare autentice și al identității culturale române. A fost președinte al Uniunii Scriitorilor, deputat în primul Parlament al Republicii Moldova (1999-2001), semnatar al Declarației de Independență, președinte-fondator al Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu” din Chișinău, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Inițiator al Congresului Mondial al Eminescologilor, președinte-fondator al Asociației Naționale a Oamenilor de Creație din Moldova.

Este Membru de Onoare al Academiei Române, membru titular al Academiei Europene de Științe și Arte, Cavaler al Ordinului Republicii (refuzat în semn de protest împotriva decorării cu acest ordin a fostului prim-secretar al partidului comunist RSSM Ivan Bodiul), Maestru al Literaturii din Moldova (1992), Cavaler al Ordinului „Steaua României” în grad de Comandor (2014), Om Emerit (2019), Membru al Organizației Mondiale a Scriitorilor PEN etc.

Vasile Iovu

CETĂȚEAN DE ONOARE

Naist

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 2/2 din 21.02.2012

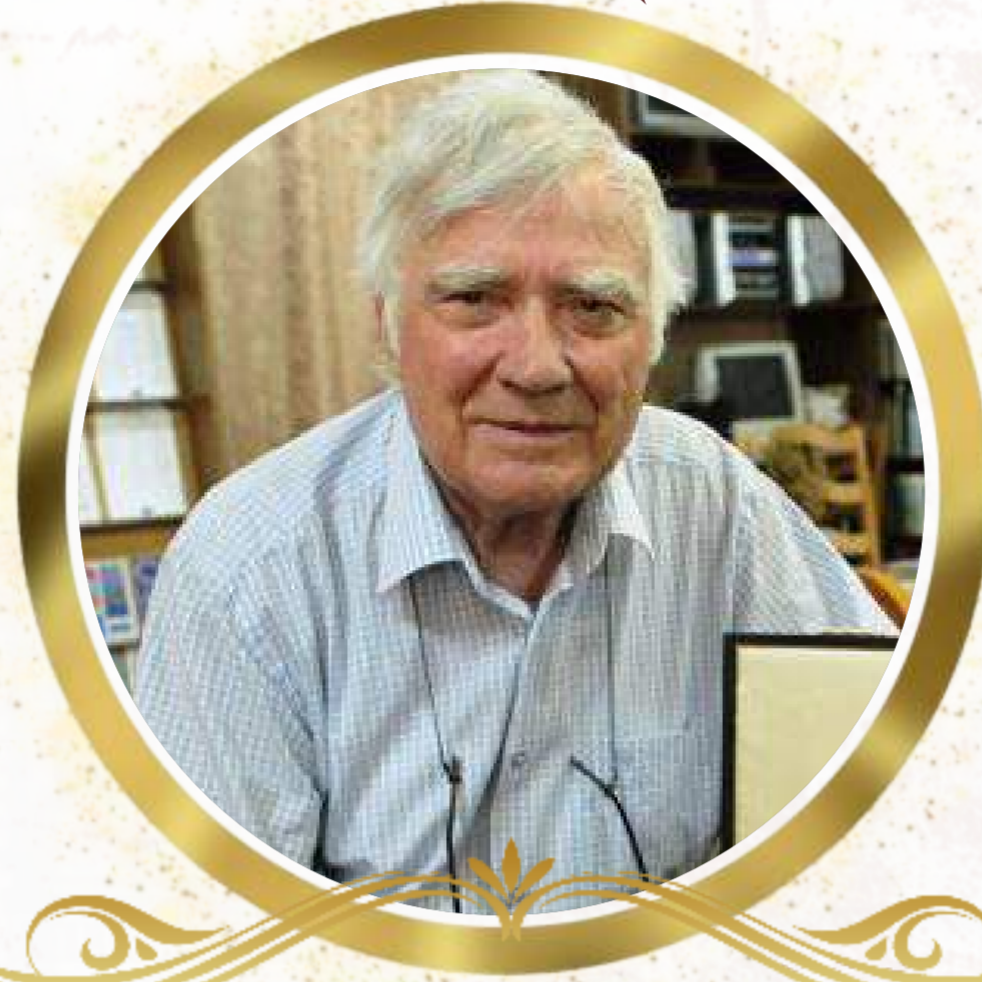
Vasile Iovu (n. 24.07.1950, satul Bardar, raionul Ialoveni), primul naist profesionist din Republica Moldova, primul profesor de nai, fondatorul clasei de nai la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice (AMTAP). A creat o adevărată „Academie a Naiului”, educând o pleiadă întreagă de tineri interpreți.

În 1966, în ultimul an de școală, a fost invitat de către Dumitru Blajinu în Orchestra „Veselia”. După absolvirea facultății AMTAP a colaborat cu mai multe colective artistice, inclusiv „Miorița”, „Moldoveneasca”, Orchestra Simfonică a Filarmonicii Naționale și Orchestra Comitetului de Stat pentru Televiziune și Radiodifuziune. Din 1972 activează ca solist-instrumentist în Orchestra de muzică populară „Folclor” a Radioteleviziunii Naționale (actualmente Filarmonica Națională de Stat „Serghei Lunchevici”). A efectuat turnee artistice în peste 35 de țări și este autor a peste 200 de lucrări scrise, aranjate și interpretate. Artist al Poporului, Cavaler al Ordinului Republicii (2000), Laureat al Premiului Național, deținător al Ordinului „Meritul Cultural” al României (2015).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Spiridon Vangheli

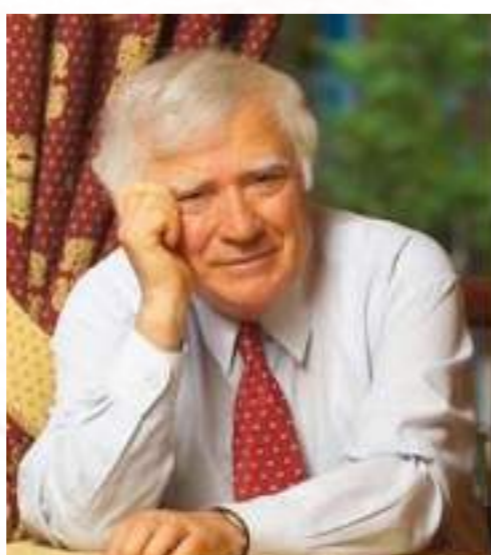
CETĂȚEAN DE ONOARE

Scriitor

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 5/7 din 17.09.2012

Spiridon Vangheli (n. 14.06.1932, satul Grinăuți, județul Bălți). După absolvirea Institutului Învățătoresc din Bălți și a Institutului Pedagogic din Chișinău (1952-1955), face aspirantura la Institutul de Literatură din Moscova, Rusia. A activat ca învățător în școală, redactor la edituri, consultant literar la Uniunea Scriitorilor. Este cunoscut pentru operele sale literare destinate copiilor și tinerilor. Cea mai faimoasă carte a sa, „Isprăvile lui Guguță” (1967), este tradusă în peste 60 de limbi. Au urmat cărțile „Guguță – căpitan de corabie” (1979), „Pantalonia – țara piticilor” (1989), „Guguță și prietenii săi” (1994), povești pline de farmec, care au câștigat aprecierea și dragostea copiilor și părinților deopotrivă. Împreună cu Grigore Vieru, Spiridon Vangheli este coautorul Abecedarului (1970), menit să ajute preșcolarii să cunoască limba română și să o vorbească literar.

Este unicul scriitor basarabean nominalizat pentru întreaga sa operă la Medalia „Hans Christian Andersen” (1998), cel mai prestigios premiu internațional în domeniul literaturii pentru copii, numit și „Premiul Nobel cel mic”. Maestru Emerit al Artelor (1982), Scriitor al Poporului (1992), Cavaler al Ordinului Republicii (1996), Doctor Honoris Causa al Universității de Stat Pedagogică „Ion Creangă”.

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Sofia Rotaru

CETĂȚEAN DE ONOARE

Interpretă de muzică ușoară
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 5/3-1 din 30.05.2013

Sofia Rotaru (n. 07.08.1947, satul Marșenița, raionul Noua Suliță, regiunea Cernăuți, Ucraina), interpretă, supranumită „Regina Pop”, actriță, producătoare.

A absolvit Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” din Chișinău. A fost solistă a filarmonicilor din orașele Cernăuți și Ialța, Ucraina. A realizat numeroase înregistrări audio la Casa de discuri „Melodia” din Moscova, Rusia. A întreprins turnee în Franța, Germania, Israel, România, Rusia, SUA. Cântecul „Codri mei frumoși” și „Orașul meu alb” au răsunat în filmul „Consonanțe de primăvară – 1973”. În același an, evoluează în finala Festivalului „Cântecul anului” cu piesa „Orașul meu alb”, muzică – Eugen Doga, versuri – Gheorghe Vodă. La 11 iunie 1998 acest cântec a fost adoptat ca Imn al municipiului Chișinău. În 1982 a participat cu piesa „Melancolie” la Festivalul „Cântecul anului”. În 1983 interpretează cântecul „Romantică” (versuri – Grigore Vieru, muzică – Anatol Chiriac). În 1984 a fost lansat videoclipul piesei și cu această piesă artista a participat la Festivalul „Cântecul Anului”. A jucat roluri, în filmele „Unde ești, iubire?” în regia lui Valeriu Gagi (1980, Studioul „Moldova-Film”), „Suflet” (1981) și „Monologul iubirii” (1986). A lansat un număr mare de discuri de vinil și CD-uri. Este deținătoare a numeroase titluri onorifice și distincții: Artist Emerit al RSS Ucrainene (1973), Artist al Poporului RSS Ucrainene (1976), Artist al Poporului RSS Moldovenești (1983), Artist al Poporului din URSS (1988), Cavaler al Ordinului Republicii (1997). În 2002 i-a fost acordat „Ordinul Țării [Ucraina]”.

Luitgard Schmitt

CETĂȚEAN DE ONOARE

Asistent social, filantrop
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 5/3-2 din 30.05.2013

Luitgard Schmitt a fost asistent social în Germania după al Doilea Război Mondial. A ajutat și susținut oamenii care treceau prin mari greutăți, bolnavii de cancer, inclusiv copiii.

A fost președinta Organizației Filantropice „Hilfe für Moldawien” (Ajutor pentru Moldova) din orașul german Mannheim.

Luitgard Schmitt a venit în Republica Moldova pe parcursul a mai bine de 20 de ani și a acordat ajutor copiilor bolnavi de cancer. În acești ani, Luitgard Schmitt a vizitat țara noastră de 58 de ori și a însoțit 37 de camioane cu ajutor umanitar și utilaj medical pentru Institutul Oncologic. Prin intermediul organizației „Hilfe für Moldawien”, în Moldova au fost implementate 28 de proiecte în domeniul asistenței sociale și medicinei.

Petru Soltan

CETĂȚEAN DE ONOARE

Matematician, fizician

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 5/3-5 din 30.05.2014

Petru Soltan (n. 29.06.1931, satul Coșnița, raionul Dubăsari – d. 15.06.2016, Chișinău), academician, profesor universitar, cercetător științific în domeniile geometriei, topologiei, ciberneticii matematice, matematicii aplicate. Fondator al școlii științifice „Teoria mulțimilor d-convexe și aplicațiile matematicilor”. A absolvit Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” (1952) și Universitatea de Stat din Moscova. A fost invitat să țină prelegeri la numeroase conferințe în instituțiile din cadrul Academii de Științe din Armenia, Georgia, Belarus, Ungaria, la universitățile din orașele Moscova, Ilmenau, Chemnitz, Dresda, Halle, București, Iași, Cluj-Napoca etc. A elaborat circa 150 de lucrări științifice în domeniul matematicilor teoretice și aplicate, inclusiv șase monografii. A pregătit 24 de doctori și doctori habilitați în fizică și matematică, inclusiv din Germania, Polonia și Siria.

Cavaler al Ordinului Republicii (2010), Om Emerit (1994), Laureat al Premiului de Stat în domeniul Științei și Tehnicii (2004). Mai multe universități prestigioase i-au acordat titlul „Doctor Honoris Causa”. A fost membru al Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei, deputat în primul Parlament al Republicii Moldova (1990-1994) și semnatar al Declarației de Independență (27 august 1991).

Gheorghe Urschi

CETĂȚEAN DE ONOARE

Actor, scenarist, regizor
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 5/3-3 din 30.05.2013

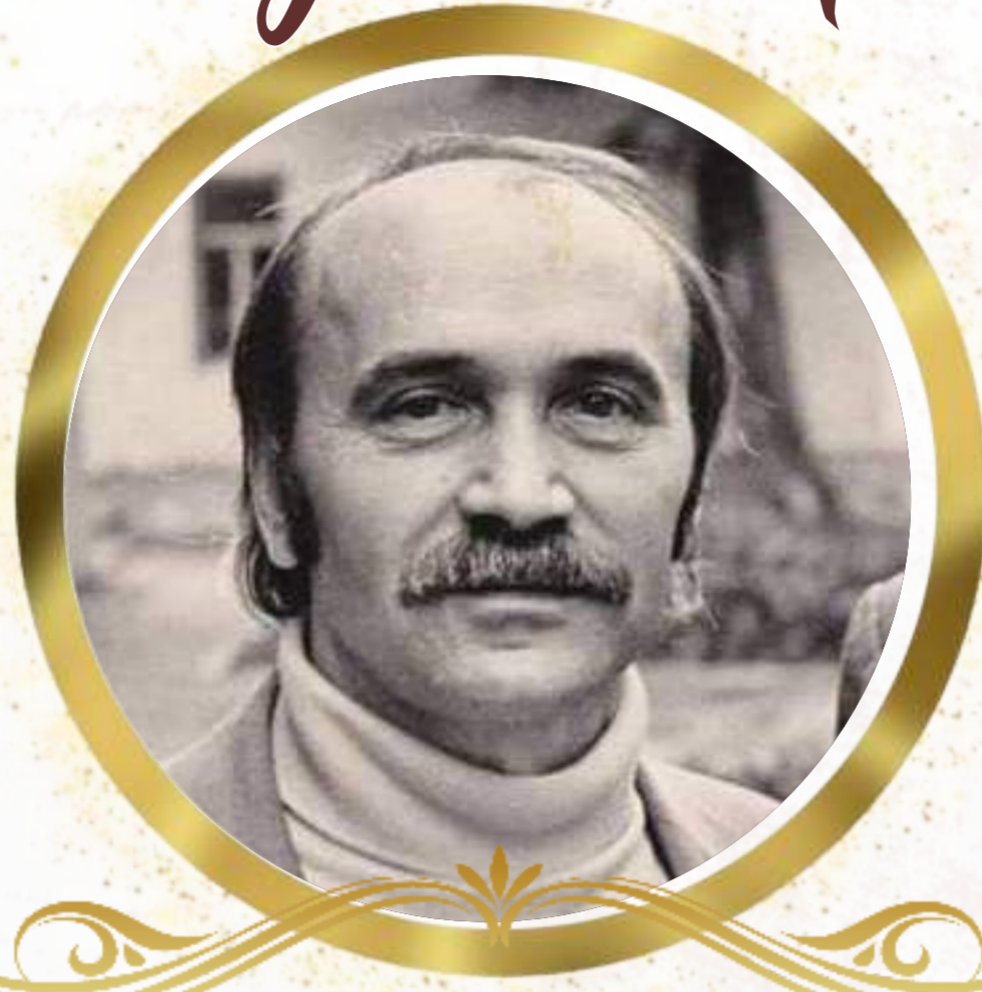
Gheorghe Urschi (n. 18.01.1948, satul Cotiujenii Mari, raionul Șoldănești). A urmat cursuri de actorie la Școala de Teatru „Boris Șciukin” din Moscova, Rusia (1965-1969). După absolvire, a fost angajat ca actor la Teatrul „Luceafărul” din Chișinău. A jucat în multe piese de teatru și a regizat zeci de spectacole.

A scris cărți și piese de teatru, a realizat numeroase emisiuni și concerte. Este autorul volumelor de nuvele „Dealul fetelor”, „Insula adolescenței”, „Băiatul cu chitara”, „Cazuri și necazuri”, „Eu sar de pe fix”, „Scrieri alese” în 3 volume etc. A tradus din opera scriitorilor ruși M.Gorki, A. Vampilov, V. Astafiev etc. Este autor de versuri pentru muzică ușoară și romanețe. A scris scenarii și a regizat filme („Cine arvonește, acela plătește”, 1989; „Văleu, văleu, nu turna!”, 1991, „Fenta”, 2004).

A devenit vestit și datorită emisiunii televizate „Teatrul de miniaturi”, concertelor susținute prin satele Moldovei, împreună cu Maria Urschi, soție și actriță, artiștii Iurie Sadovnic, Doina și Ion Aldea-Teodorovici. În emisiunile sale umoristice ia în derâdere viciile omului – prostia, rusismele, lenea, îngâmfarea, beția, corupția ș.a. A jucat alături de actorii Vitalie Rusu, Gheorghe Pârlea ș.a. Este membru al Uniunii Teatrale și al Uniunii Scriitorilor din Moldova, Cavaler al Ordinului Republicii (2008), Artist al Poporului (2012), Laureat al Premiului Național (2019).

Gheorghe Vodă

CETĂȚEAN DE ONOARE

Poet

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 5/3-4 din 30.05.2013 (post-mortem)

Gheorghe Vodă (n. 24.12.1934, satul Văleni, județul Cahul – d. 24.02.2007, Chișinău), publicist, scenarist, regizor de film, autorul versurilor Imnului Chișinăului – „Orașul meu”. A absolvit Facultatea de Litere a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă” (1959) și Cursurile Superioare de Scenarist și Regizor organizate la Institutul Unional de Cinematografie din Moscova, Rusia (VGIK, 1965).

Activitatea de creație a început-o în calitate de ziarist și poet. A fost redactor la Comitetul de Stat pentru Radio și Televiziune, colaborator la Studioul „Moldova-film”, redactor la ziarele „Moldova Socialistă” și „Tinerimea Moldovei”, consultant literar la Uniunea Scriitorilor din Moldova. Ca regizor, a debutat la „Moldova-film” cu filmul artistic „Se caută un paznic” (1967). A realizat filme de ficțiune de lungmetraj. În 1986 i s-a decernat Premiul de Stat al RSSM. Începând cu anul 1988, s-a aflat în primele rânduri ale militanților pentru afirmarea conștiinței civice și naționale.

Eternizarea numelui

- **Gheorghe Vodă, placă comemorativă**, sculptor Ion Zderciuc, bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, 64 (decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 9/5 din 29.07.2010 și Hotărârea de Guvern nr. 103 din 28.10.2010), sectorul Centru.

IMNUL CHIȘINĂULUI – „ORAȘUL MEU”

Orașul meu din albe flori de piatră
În ploii de soare zi de zi scaldat
Mereu întinerind în vechea vatră,
Din cântec și iubire înălțat.

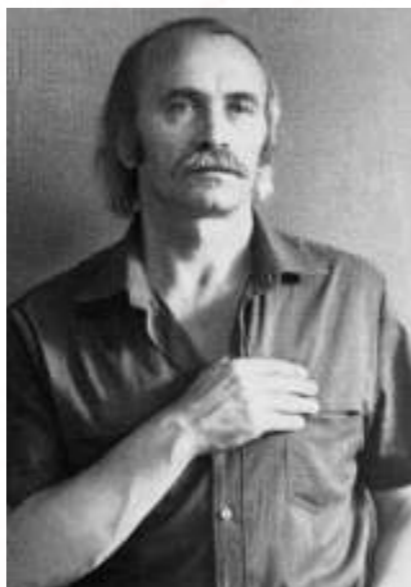
Orașul meu frumos ca niciodată,
Grădina mea cu cerul tău de dor,
În inimă te am pe viața toată
Și-n graiul cel mai dulce te ador.

Versuri de Gheorghe Vodă
Muzica – Eugen Doga

Îmi place să mă plimb prin ei
agale
Pe străzi de tei, castani și
trandafiri,
Să întâlnesc prietenii de școală
Cu zâmbet și lumină în priviri.

Orașul meu etern ca o poveste,
Mereu îți simt în piept suflarea ta,
Destinul meu, destinul tău ne este
Cu tine toată lumea e a mea.

Visul alb al meu!

Ion Ababii

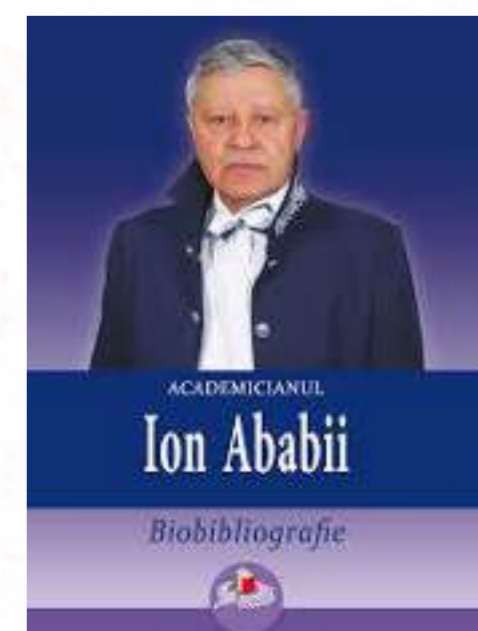

CETĂȚEAN DE ONOARE

Medic-otorinolaringolog, academician
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 1/17-2 din 30.01.2014

Ion Ababii (n. 11.02.1944, satul Ochiul Alb, raionul Drochia), medic specialist în domeniul otorinolaringologiei, academician, profesor universitar, fondatorul școlii contemporane de otorinolaringologie pediatrică din Republica Moldova. A absolvit Facultatea de Medicină Generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1966). Doctoratul și postdoctoratul le-a susținut la Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Otorinolaringologiei din Moscova (1972, 1985). A lucrat medic-internist, medic otorinolaringolog la Spitalul clinic raional Strășeni (1966-1969), asistent, conferențiar, profesor în probleme de medicină clinică la Catedra Otorinolaringologie a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1972-1983). A fost rector al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (1994-2005, 2008-2019). Între anii 2005-2008 a fost ministru al Sănătății.

A publicat peste 500 de lucrări științifice, inclusiv 5 monografii, 4 manuale, 30 de îndrumări metodice, a obținut 7 brevete de invenție. A format o nouă direcție în medicină, descoperind mecanismele și căile de formare a proceselor recidivante și cronice ale organelor ORL la copii. A fost conducător științific la 10 teze de doctorat și doctorat habilitat în științe medicale. Om Emerit (1995), Cavaler al Ordinului Republicii (2004).

Vladimir Beșleagă

CETĂȚEAN DE ONOARE

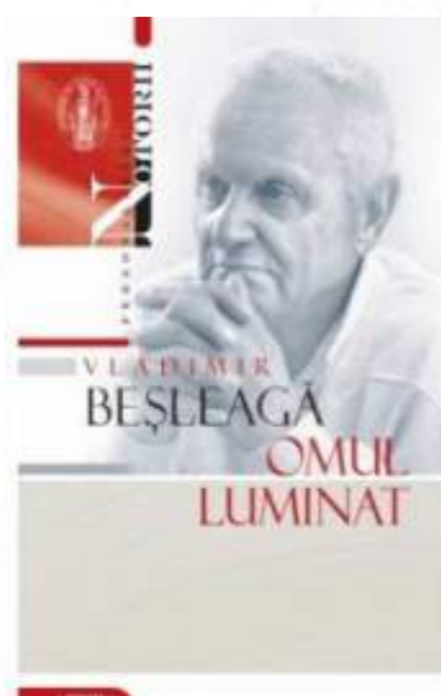
Scriitor

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 11/4-2 din 18.12.2014

Vladimir Beșleagă (n. 25.07.1931, satul Mălăiești, raionul Grigoriopol), eseist, prozator, traducător. Este considerat unul dintre cei mai importanți autori contemporani români. După absolvirea Universității de Stat din Chișinău activează ca jurnalist. Debutează în 1963 cu culegerea de nuvele „La Fântâna Leahului”.

Autorul abordează teme variate, cum ar fi identitatea, istoria, tradițiile și destinul basarabenilor. A scris romanele „Zbor frânt” (1966), „Viața și moartea nefericitului Filimon sau anevoioasa cale a cunoașterii de sine” (1988), „Cumplite vremi” (publicat integral în 2017) ș.a. Romanele sale ilustrează frământările unei copilării deșezădăcinate, prinse în iureșul unei istorii nemiloase. Maestrul se integrează firesc în generația de aur a prozei basarabene, remarcându-se prin abordarea profundă a temelor sociale și existențiale, stilul narativ captivant și perspectiva critică asupra realității sociale și politice.

A fost deputat în primul Parlament al Republicii Moldova (1990-1994). Este semnatar al Declarației de Independență (27.08.1991). Deține numeroase premii și distincții: Laureat al Premiului de Stat (1978), Scriitor al Poporului, Cavaler al Ordinului Republicii (distincție pe care a refuzat-o) etc.

Vladimir Curbet

CETĂȚEAN DE ONOARE

Coregraf

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 11/4-1 din 18.12.2014

Vladimir Curbet (n. 05.12.1930, satul Susleni, ținutul Orhei – d. 08.12.2017, Chișinău), coregraf, etnograf și folclorist. Până la absolvirea Școlii de Muzică „Ștefan Neaga” din Chișinău (1966), a fost conducătorul colectivului de dansuri și fanfarei din satul Susleni, Orhei (1949-1953), al colectivului de dansuri populare din satul Caragaș, raionul Slobozia (1953-1957). În anii 1957-2017, maestrul activează în funcție de pedagog-preparator, director artistic și prim-maestru de balet al Ansamblului de Stat de Dansuri Populare „Joc”, pe care l-a condus timp de 60 de ani. În 1976 a fondat Școala de Coregrafie pe lângă Școala de Muzică „Ștefan Neaga”, unde a predat dansul popular timp de cinci ani, și Catedra Coregrafie Națională la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, unde a predat dansul popular timp de patru ani.

Cu ansamblul „Joc” maestrul a montat circa 50 de dansuri populare, cele mai cunoscute fiind „Jocul fierarilor”, „Brâul”, „Bătuta”, „Călușarii”, „Nunta moldovenească” etc., a prezentat circa 10 mii de spectacole în peste 70 de țări, a fost prezent în spectacole și filme („Păsările tinereții noastre”, pus în scena „Teatrului Mic” din Moscova, „Măria sa Hora” și „Poienile roșii” (Studioul „Moldova-film”), „Nuntă la Malinovka” (Studioul „Lenfilm”) etc. A cules peste 6000 de cântece și melodii de joc populare. Laureat al Premiului de Stat URSS (1972), Artist al Poporului din URSS. Cavaler al Ordinului Republicii (1992).

Eternizarea numelui

- **Vladimir Curbet, placă comemorativă**, sculptor Veaceslav Jiglițchi, strada Mesager, 2, sectorul Buiucani.

Gheorghe Ghidirim

CETĂȚEAN DE ONOARE

Medic-chirurg, academician
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 1/17-1 din 30.01.2014

Gheorghe Ghidirim (n. 22.04.1939, satul Palanca, Ștefan Vodă), medic-chirurg, academician, profesor universitar. A absolvit Colegiul de Medicină din Tighina (1956) și Institutul de Medicină și Farmacie din Chișinău (1963). După absolvire a lucrat ca felcer la Spitalul de circumscripție din satul Tudora, ulterior – ca asistent la Catedra Anatomie Topografică și Chirurgie Operatorie a Institutului de Medicină. În 1969 a susținut teza de doctor, după care activează ca profesor la catedră și la Facultatea de Pediatrie, șef al Catedrei de Chirurgie Generală și Semiologie, șef al Catedrei de Chirurgie nr. 1. Este fondator al școlii basarabene de chirurgie pancreatologică.

A publicat peste 400 de lucrări științifice, inclusiv 35 de monografii și două manuale. Este deținător a 15 brevete de invenții. A instruit peste 20 de medici secundari și 135 de rezidenți, a fost conducător științific la 9 teze de doctor habilitat și 14 teze de doctor în medicină.

A participat la elaborarea Declarației de Independență a Republicii Moldova, la adoptarea imnului, stemei și drapelului țării. A fost ministru al Sănătății (1990). Membru titular al Academiei de Științe (1993), Om Emerit al Republicii Moldova (1995), deținător al Medaliei „Nicolae Testemițanu” (2004), Cavaler al Ordinului Republicii (2005).

Iurie Harmelin

Regizor de teatru
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 4/38 din 13.05.2014

Iurie Harmelin (n. 23.05.1954, Chișinău – d. 08.08.2020, Chișinău), regizor de teatru, pedagog, profesor universitar. A absolvit Institutul de Stat de Limbi Străine din Piatigorsk (1977) și Școala Teatrală Superioară „Boris Șciukin”, specialitatea Regie (Moscova, 1985). În anul 1978 fondează Teatrul-studio orășenesc pe lângă școala medie nr. 55 din Chișinău, care în 1992 devine „Театр с улицы Роз” (Teatrul din strada Trandafirilor), în 1995 – Liceu teatral, iar în 2019 este numit „Teatrul Dramatic de Stat pentru Tineret „S ulițî Roz” Iurie Harmelin”. Maestrul a fost conducătorul artistic și regizorul principal al teatrului (1978-2020), bucurând publicul cu spectacole de diverse genuri și evoluarea artiștilor talentați.

A montat peste 250 de spectacole. Din anul 2001 a fondat și a fost rector al Academiei Internaționale de Cultură, Artă Teatrală și Management. Începând cu anul 2008 a organizat, anual, Festivalul internațional al teatrelor de cameră și spectacolelor de forme mici „Moldfest.Rampa.Ru” (2008). La prima ediție a festivalului au participat 15 teatre din Moldova, România, Ucraina, Rusia, Belarus, Israel, Germania. Mastru în Artă (2000), Om Emerit (2007), Cavaler al Ordinului Republicii (2017).

Ion Ungureanu

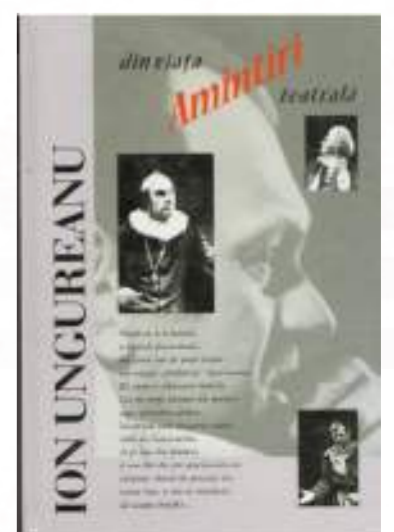
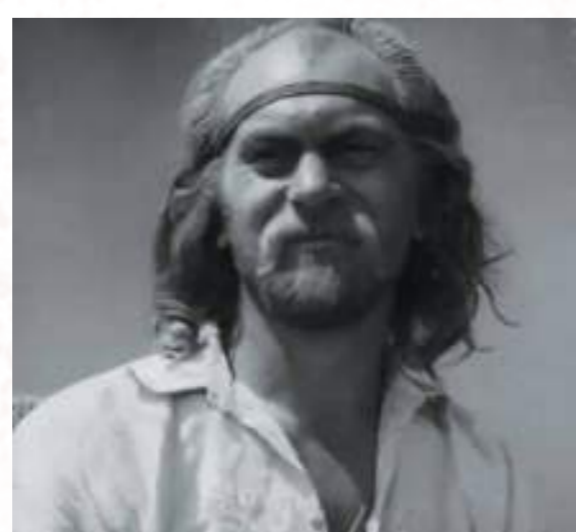

CETĂȚEAN DE ONOARE

Regizor, actor de teatru și film
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 11/4-3 din 18.12.2014

Ion Ungureanu (n. 02.08.1935, satul Opaci, comuna Căușeni – d. 28.01.2017, București), regizor, actor, publicist, profesor. A absolvit Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău (1955), Școala Teatrală „Boris Șciukin” din Moscova, Federația Rusă (1960) și Cursurile superioare de Regie de pe lângă Institutul de Artă Cinematografică „A.V. Lunacearski” din Moscova (1964). Din 1960 este actor și regizor la Teatrul Republican pentru Copii și Tineret „Luceafărul”, unde a ocupat și funcția de director al teatrului (1964-1971). În anii 1977-1989 activează la Moscova, ca regizor, la Teatrul Armatei Sovietice, unde a montat spectacolele „Sfânta sfințelor” (1977) și „Biserica albă” (1988) după operele lui Ion Druță și a predat arta actoricească la Școala Teatrală „Boris Șciukin”. În cinematografie a debutat în anul 1958 cu filmul artistic „Când omul nu-i la locul lui”, primul film realizat la Studioul „Moldova-film”. Ca actor, a jucat în 25 de filme, rolurile cele mai cunoscute fiind Sfântul Petru din „Se caută un paznic” și cel din filmul „Favoritul”. A dublat zeci de filme în limba română.

În anul 1989 a revenit în Republica Moldova. A deținut funcția de ministru al Culturii și Cultelor (1990-1994), a fost deputat în primul Parlament al Republicii Moldova și semnatar al Declarației de Independență. Artist al Poporului (1989), Laureat al Premiului de Stat (1990), Doctor Honoris Causa al Academiei de Științe a Moldovei (2009), Cavaler al Ordinului Republicii (2009), Laureat al Premiului Național (2011).

Mihai Volontir

CETĂȚEAN DE ONOARE

Actor, regizor

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 2/41 din 04.03.2014

Mihai Volontir (n. 09.03.1934, satul Glinjeni, județul Orhei – d. 15.09.2015, Chișinău), regizor, interpret. De la vârsta de 18 ani a activat în calitate de învățător la școala din satul Păpăuți, raionul Rezina. În anii 1952-1955 a studiat la Școala Pedagogică din Orhei. Începând cu anul 1957 este actor la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Bălți. Debutează în spectacolul „Chirița în Iași” în rolul surugiului, devenind, în scurt timp, și regizor al multor spectacole. Ca actor de film, a debutat în 1967 la Studioul cinematografic „Moldova-Film”, în pelicula „Se caută un paznic” (regizori Gheorghe Vodă și Vlad Ioviță). Cele mai cunoscute roluri, interpretate de maestru, sunt Ivan Turbincă (filmul de debut, 1967), Dimitrie Cantemir (filmul omonim, 1973), rolul din filmul „Această clipă” (1969, regizor Emil Loteanu).

A devenit cunoscut și în afara țării, prin interpretarea de roluri principale în peliculele studiourilor din URSS. Rolul țiganului Budulai din serialul „Țiganul” (1979) i-a adus celebritate în spațiul ex-sovietic și în lume. A fost apreciat și ca interpret, piesele sale devenind șlagăre: „Viața asta-i scurtă tare”, „Rugă”, „Durere” ș.a.

A fost deputat în primul Parlament al Moldovei (1990-1994), semnatar al Declarației de Independență (1991). Artist al Poporului din RSSM (1974), Artist al Poporului din URSS (1984). Deținător al Premiului de Stat al RSSM (1974) și al Premiului Național al URSS (1984). Deținător al Premiului de Stat al RSSM (1974) și al Premiului Național al URSS (1984). Distins cu numeroase alte premii și distincții. În 2000 Academia de Științe a Moldovei l-a desemnat drept „Cel mai bun actor al secolului XX din cinematografia moldovenească”. Doctor Honoris Causa (2009), Cavaler al Ordinului Republicii (2009).

EXPOZIȚIA „CETĂȚENI DE ONOARE AI MUNICIPIULUI CHIȘINĂU”

Veaceslav Jiglitchi

CETĂȚEAN DE ONOARE

Sculptor

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 1/22 din 14.04.2016

Veaceslav Jiglitchi (n. 06.02.1970, satul Slobozia, raionul Ștefan Vodă). A absolvit școala nr. 53 din Chișinău, Școala de Arte „Alexei Șciusev” și Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice (1995). Este specialist în sculpturi stradale, creează monumente, busturi, plăci comemorative, diverse lucrări de interior (în clădiri de stat, universități, instituții publice, în alte locații semnificative din țară). Prima sa sculptură urbană a fost instalată în Odesa, Ucraina, în preajma Academiei Maritime. Este autorul cunoscutelor sculpturi urbane „Havuzul Nota Bene” (2012, Academia de Studii Economice), „Miorița” și „Copii pe bancă” (sectorul Centru), „Guguță” (sectorul Râșcani), „Echipajul” (Aeroport, sectorul Botanica), „Skateboarderii” (Parcul „Valea Morilor”), Monumentul scriitorului Adam Mickiewicz (sectorul Centru, în fața bibliotecii ce-i poartă numele) etc., busturilor „Carol Schmidt” (Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici”), „Constantin Stere” (bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 200), „Regele Ferdinand I” (sectorul Botanica), compozițiilor sculpturale „Papa Ioan Paul al II-a” (Catedrala catolică „Providența Divină”, sectorul Buiucani), „Veronica Micle” (Suarul „Mihai Eminescu”, sectorul Centru) etc., în total circa 50 de sculpturi. Lucrările sale se află în colecții de stat și private în diferite țări ale lumii. Este autorul trofeelor „Excelență Olimpică” și „Sportul și Femeia”.

Zinaida Julea

CETĂȚEAN DE ONOARE

Interpretă de muzică populară
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 1/21 din 14.04.2016

Zinaida Julea (n. 02.12.1951, satul Hârbovăț, raionul Anenii Noi), cântăreață. A studiat la Școala de Muzică „Ștefan Neaga” (1973-1977) și la Institutul de Arte din Chișinău, Facultatea Regie manifestări culturale (1988-1993). La vârsta de 17 ani a fost invitată de maestrul Serghei Lunchevici în calitate de solistă în Orchestra de Muzică Populară „Fluieraș” a Filarmonicii din Chișinău (actualmente Filarmonica Națională de Stat „Serghei Lunchevici”), unde a activat până în 1991.

În anii 1991-1996 a fost solistă în Orchestra de Muzică Populară „Mugurel”, dirijată de Ion Dascăl, cu care a evoluat în turnee în Spania, Franța, Iugoslavia ș.a. Colaborează cu Orchestra Municipală de Muzică Populară, sub conducerea fraților Vitalie și Vasile Advahov. A excelat și în muzica ușoară, interpretând piesele „Un medalion”, „Gelozie”, „Într-o zi prin Chișinău”, „E trist poetu-n fața mării”, „Nostalgie” etc.

Televiziunea Națională a realizat, cu participarea protagonistei, emisiunile „Zinaida Julea” (1976, regie Victor Bucătaru), „Cântă Zinaida Julea” (1986, „Telefilm-Chișinău”) ș.a. Artista a înregistrat și albume muzicale: „Pentru inima oricui”, „Pe ulița satului”, „Lume, nu mă judeca” ș.a. Deține titlurile „Artistă a Poporului”, „Artistă Emerită” (1976), este Cavaler al Ordinului Republicii (1998).

Tatiana Harghel

CETĂȚEAN DE ONOARE

Medic

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 14/5-2 din 29.09.2022

Tatiana Harghel (06.12. 1974, satul Mândrești, raionul Telenesti), medic de categorie superioară. A făcut studii la Școala Medicală din orașul Balți (1989-1992) și la Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (1998). A susținut rezidențiatul la universitate (1998-2001) și la Școala Masterală de Excelență în Economie și Business a Academiei de Studii Economice din Moldova (2017-2020).

După absolvirea facultății a activat în cadrul IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfântul Arhanghel Mihail” (2002-2018). Din 2019 activează în calitate de șef al Departamentului Terapie din cadrul IMSP Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”.

În perioada pandemiei Covid-19 s-a implicat activ în procesul de combatere a maladiei și de organizare a asistenței medicale spitalicești, atât la Centrul „Moldexpo”, cât și la Departamentul Covid al spitalului „Sfânta Treime”.

Constantin Moscovici

CETĂȚEAN DE ONOARE

Naist

Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 14/5-1 din 29.09.2022

Constantin Moscovici (n. 02.10.1962, satul Cărpineni, raionul Hâncești), interpret și compozitor. Cartea de vizită a artistului se consideră interpretarea la nai a piesei „Păstorul Singuratic” de James Last.

A absolvit Institutul de Arte „Gavriil Musicescu” din Chișinău, specialitatea – nai, clasa naistului renumit, prof. Vasile Iovu. În 1984 începe cariera muzicală în calitate de solist-instrumentist în Formația „Legenda”, condusă de Iurie Sadovnic-Orheianu. Ulterior, este membru al formației muzicale condusă de compozitorul Anatol Chiriac. În anii 1990-1995 activează în România. Revenit în țară, este solist-instrumentist în Formația „Fag”. Din 1997 până în prezent este solist al Filarmonicii Naționale „Serghei Lunchevici”. În 2006 a avut o audiență la Vatican cu Papa Benedict al XV-lea și a susținut 68 de concerte caritabile prin toată Italia, adunând fonduri pentru copiii orfani din Moldova. În anii 2013-2018 a activat și în Miami, SUA. Este directorul Festivalului „La mijloc de codru des” (prima ediție s-a desfășurat în august 2014).

A întreprins numeroase turnee prin țară și peste hotarele ei. A colaborat și a susținut concerte cu Tamara Gverdtsiteli (Georgia), Alessandro Safina (Italia), Giora Feidman (Israel), Elton John (Regatul Unit). A participat la numeroase festivaluri de prestigiu, inclusiv cel din orașul Așgabat (Republica Turkmenistan, 1981) și „Славянский базар” (2001), obținând distincții și premii. Artistul a înregistrat în Moldova și Germania șase CD-uri cu muzica compozitorilor autohtoni și străini. Maestru în Artă (2000), Artist al Poporului (2009), Cavaler al Ordinului de Onoare (2020).

Ludmila Scalnii

CETĂȚEAN DE ONOARE

Pedagog, consilier municipal
Decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. 14/5-2 din 29.09.2022

Ludmila Scalnii (n. 22.07.1940, orașul Ocnita). A absolvit Școala Pedagogică din Soroca , Institutul Pedagogic de Stat din Moscova (1961-1964), Școala Superioară de Partid din Moscova (1969-1971). A activat în organele centrale ale partidului comunist și ale comsomolului din Moldova, deținând diverse funcții. În 1980 este desemnată președinte a Asociației de Prietenie și Relații Culturale cu Țările Străine, funcție pe care a deținut-o pe parcursul la 25 de ani. A vizitat 65 de țări. A fost președinte al Asociației Femeilor din Moldova și a participat la foruri internaționale de la Viena, Washington, Paris, Tel-Aviv, Beijing (1995). Timp de 30 de ani a fost consilier în Consiliul municipal Chișinău. A fost deputat în Parlamentul Republicii Moldova în două legislaturi, a votat Declarația de Independență a Republicii Moldova (27.08.1991). Este Cavaler al Ordinului Republicii (2000), deține titlul onorific „Om Emerit”. Distinsă cu Medalia „Meritul Civic” și cu Medalia USMF „Nicolae Testemițanu”.

